

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Technische Bedrijfskunde
deeltijd/duaal

Hogeschool NCOI

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Technische Bedrijfskunde
deeltijd/duaal

Hogeschool NCOI

CROHO:
Isat: 34421/81022
Brin: 29PZ

Hobéon Certificering

Datum

24 april 2019

Auditpanel

Dhr. ir. A.T. de Bruijn

Dhr. drs. H.C.J. Koning

Dhr. ing. T.M.R. Tijink MSc.

Dhr. R. Brandsma

Secretaris

Dhr. drs. B. Verstegen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	33
6.	AANBEVELINGEN	35
BIJLAGE I	Scoretabel	37
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	39
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	45
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	47

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool NCOI
status instelling	Rechtspersoon voor hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Technische Bedrijfskunde
registratienummer croho	Isat 34421/81022 Brin 29PZ
domein/sector croho	Engineering
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	geen
locaties	Amsterdam, Almere, Arnhem, Breda, Den Bosch, Den Haag, Drachten, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leeuwarden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht en Zwolle
varianten	Deeltijd, Duaal
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	1 februari 2019

2. SAMENVATTING

De opleiding bachelor Technische Bedrijfskunde (hierna: TBK) richt zich op werkende studenten die zich willen verdiepen in het vakgebied van de technisch bedrijfskundige. NCOI biedt met deze opleiding een breed georiënteerde, praktijkgerichte Bacheloropleiding aan waarin de focus op processen ligt.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De technisch bedrijfskundige is een beroepsbeoefenaar die inhoudelijk verantwoordelijk is voor de analyse, het ontwerp, het plannen en de realisatie van projectplannen met als doel processen en bedrijfsinformatie te ontwerpen, beheersen, analyseren, verbeteren of te vernieuwen. Kort gezegd levert de opleiding technische generalisten op tactisch niveau af. De opleiding leidt op voor functies als informatiespecialist, projectleider technische vernieuwingsprojecten, (proces)manager, (intern)adviseur of organisatieadviseur.

De eindkwalificaties sluiten wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het internationale bachelorniveau, het Nederlandse kwalificatieraamwerk (NLQF-niveau 6) en de actuele eisen vanuit (inter)nationaal perspectief en vanuit het werkveld, zo stelt het panel vast. Daarbij voorzien de afgestudeerden in een behoefte van het werkveld. De eindkwalificaties worden jaarlijks besproken en geëvalueerd. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de visie van de instelling doordat de opleiding zich expliciet op werkenden richt.

Onderzoek en internationalisering komen niet expliciet terug in de eindkwalificaties. Het panel vindt dat internationalisering een expliciete plaats verdient; onderzoek is passend uitgewerkt als onderdeel van de eindkwalificaties analyseren en adviseren.

De eindkwalificaties laten een goede balans zien tussen techniek en bedrijfskunde en weerspiegelen het geambieerde niveau. Deze balans wordt gedragen door de docenten en het werkveld heeft behoefte aan dergelijke afgestudeerden. Het panel mist internationalisering in de eindkwalificaties.

De oordelen afwegend komt het panel tot een 'voldoende' voor standaard 1.

Onderwerp 2. Programma

Inhoudelijk zijn de eindkwalificaties zorgvuldig op de brede beroepsuitoefening van technisch bedrijfskundigen geënt, waarbij procesdenken extra aandacht krijgt. Daarbij is er sprake van een stevige inbreng door de eigen, breed samengestelde werkveldcommissie. De afstemming op ontwikkelingen, eisen en verwachtingen van het werkveld vindt plaats in het overleg tussen kernteam en werkveldcommissie.

In het programma neemt het ontwikkelen van onderzoeks- en beroepsvaardigheden een centrale plaats in. Door de werkplek nadrukkelijk te betrekken bij verwerving van de eindkwalificaties en de ontwikkeling en realisatie hiervan vast te leggen in een portfolio maakt de opleiding het de werkende studenten goed mogelijk om de eindkwalificaties te realiseren, zo constateert het panel.

De structurele betrokkenheid van het beroepenveld, de relevantie en de actualiteit van het programma en de tevredenheid van de studenten en alumni hierover, alsmede het intensief betrekken van de werkplek bij het ontwikkelen van vaardigheden zijn voor het panel redenen om standaard 2 (oriëntatie) met een 'goed' te waarderen.

Het programma en de daarbinnen geformuleerde leerdoelen vormen een dekkende vertaling van de door de opleiding beoogde leerresultaten. De samenhang tussen de fasen is goed weergegeven, maar de samenhang binnen een fase kan versterkt worden, bijvoorbeeld via een opbouw in leerlijnen. Het geheel biedt studenten voldoende mogelijkheden om de beoogde leerresultaten te bereiken. Onderzoek en internationalisering komen voldoende aan bod. Het panel beoordeelt Standaard 3 (inhoud) als 'voldoende'.

De visie op leren en de uitwerking daarvan in de inrichting van de leeromgeving beoordeelt het panel als passend bij de beoogde doelgroep, waardoor de vormgeving van het programma studenten faciliteert om de eindkwalificaties te bereiken.

Het programma biedt studenten door flexibilisering en keuzemogelijkheden voldoende mogelijkheden om een actieve rol te nemen. Het panel beoordeelt standaard 4 (vormgeving) met een 'voldoende'.

De opleiding volgt de wettelijke instroomeisen, zo constateert het panel. De criteria die de opleiding stelt aan werkomgeving en begeleiding van de duale student en aan de stageplaats van de deeltijdstudent beoordeelt het panel als zinvol en realistisch.

Door de werkplek centraal te stellen en aan te sluiten bij de wensen van de instromende studenten betreffende flexibiliteit, lessen en digitale leeromgeving kunnen studenten opleiding, werk en studie goed combineren. Het panel vindt dit een doorslaggevende constatering en beoordeelt standaard 5 (aansluiting) met een 'goed'.

Onderwerp 3. Personeel

Het panel stelt vast dat de docenten inhoudelijk en didactisch deskundig zijn om de opleiding te verzorgen. De vak- en domeinkennis worden door de docenten zelf op peil gehouden; de instelling verzorgt aspecten als toetsing, onderwijskunde en didactiek.

Er is, zo constateert het panel, voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden. Hiermee voldoet de opleiding aan de eisen.

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de docenten door regelmatig te evalueren en aan de uitkomsten van evaluaties consequenties te verbinden.

Vrijwel alle docenten staan met één been in het werkveld en het effect hiervan is tastbaar in hun onderwijs. Daarnaast kenmerkt het docententeam zich door een gedragen visie op de balans techniek/bedrijfskunde én de proces oriëntatie van de opleiding.

Deze laatste drie constatering zijn voor het panel reden om voor deze standaard met een 'goed' te beoordelen.

Onderwerp 4. Voorzieningen

In ogenschouw genomen dat de opleiding (i) gebruikmaakt van kwalitatief goede locaties om de lessen en toetsing te verzorgen, (ii) voorziet in een – zij het beperkte – ontsluiting van (internationale) literatuur, (iii) een rijke digitale onderwijsleeromgeving kent die de kern vormt van haar materiële voorzieningen en regelmatig wordt geactualiseerd en (iv) studenten zeer tevreden zijn over de huisvesting, komt het panel op Standaard 7 tot het oordeel 'goed'.

Het panel is van oordeel dat de begeleiding van studenten adequaat is, passend bij de doelgroep en de studievoortgang bevordert door begeleiding aan te bieden op die delen van de studie waar potentiële vertraging aan de orde is. Studenten zijn tevreden over de begeleiding. De informatievoorziening is op orde, mede dankzij de maatregelen die de opleiding genomen heeft naar aanleiding van de verbeteringsuggesties. Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de eisen voor deze standaard, passende begeleiding en adequate informatievoorziening. Hiermee komt het panel tot het oordeel 'voldoende' voor standaard 8.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

Het panel stelt vast dat een kwaliteitszorgsysteem van de opleiding op basis van vastgestelde indicatoren en referenties (als het NVAO-beoordelingskader), stelselmatig input ophaalt voor de verbetering van opleidingen. De opleiding voert het centraal vastgestelde schema zorgvuldig uit en de uitkomst van de evaluaties wordt daadwerkelijk benut voor verbetering van het programma, waarbij de curriculumcommissie een belangrijke rol vervult.

Op basis hiervan komt het panel tot het oordeel 'voldoende' voor standaard 9.

Onderwerp 6. Toetsing

De opleiding heeft het instellingsbrede systeem van toetsing en examinering op gedegen wijze vormgegeven, zo oordeelt het panel. Toetsen en de examinering voldoen aan de eisen van kwaliteit, validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid, mede door de scheiding van rollen in het beoordelingsproces, de kalibratiesessies en de controlerende rol van de examencommissie. De (formatieve) feedback heeft voldoende bouwstenen voor de ondersteuning van het leerproces van de student.

Alle oordelen afwegend komt het panel voor standaard 10 tot het oordeel 'voldoende'.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

Het panel komt tot het oordeel 'voldoende' voor standaard 11, omdat zij via de bestudeerde eindwerken in de vorm van scripties en portfolio's tot de conclusie komt dat de beoogde leerresultaten in voldoende mate gerealiseerd zijn.

Het werkveld uitte zich daarnaast positief over de kwaliteit en het functioneren van de alumni. Alumni waren tevreden en stelden dat de opleiding hun carrière goed deed.

Algemene conclusie:

De hbo-bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde van Hogeschool NCOI is goed afgestemd op zowel de eisen en wensen van het werkveld als op de kenmerken van de doelgroep. Het docententeam kenmerkt zich door een gedragen visie op de balans techniek/bedrijfskunde én de proces oriëntatie van de opleiding.

Belangrijkste aanbevelingen zijn om internationalisering expliciet in de beoogde leerresultaten te vermelden en om de criteria voor goedkeuring van het afstudeeronderzoeksvoorstel aan te scherpen om de technisch bedrijfskundige aard nog verder te versterken.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 17 april 2019.

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Uitgebreide Opleidingsbeoordeling' van de opleiding Technische Bedrijfskunde van de Hogeschool NCOI.

De beoordeling vond plaats in het kader van een clustervisitatie, waarbij hbo-opleidingen met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode worden gevisiteerd door panels bestaande uit zoveel mogelijk dezelfde deskundigen. Doel hiervan is de scherpste en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleiding van Hogeschool NCOI valt in de visitatiegroep HBO Technische Bedrijfskunde Oost (groep 2).

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op elf kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde leerresultaten', 'programma', 'personeel', 'voorzieningen', 'kwaliteitszorg', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (hierna: NVAO)¹ gebruikt.

Instelling

Hogeschool NCOI is een rechtspersoon voor hoger onderwijs en biedt geaccrediteerde opleidingen aan. De doelgroep van de opleiding bestaat uit werkende studenten tussen de 20-45 jaar oud. De wens van de student om te studeren vloeit voort uit de ambitie om te kunnen doorgroeien in de huidige functie of carrièremogelijkheden in een nieuwe werkomgeving. Verbreden of verdiepen van kennis is voor veel studenten belangrijker dan het behalen van het getuigschrift binnen de nominale doorlooptijd. De student wenst flexibel te studeren. Het studeren moet kunnen worden ingepast naast werk en privé.

Hogeschool NCOI maakt deel uit van de NCOI Groep. In onderstaande tabel volgt nadere informatie over de NCOI Groep en de auditsystematiek die op al haar erkende hbo-opleidingen van toepassing is.

Omschrijving NCOI Groep en bijbehorende auditsystematiek
NCOI Groep onderhoudt een breed opleidingsportfolio met verschillende rechtspersonen voor hoger onderwijs die sinds tientallen jaren praktijkgerichte, Nederlandstalige hbo-opleidingen en programma's aanbieden op Associate degree- (hierna: Ad), Bachelor- en Masterniveau en op diverse plaatsen in Nederland. Zij is gestart met het verzorgen van onderwijs voor werkende professionals, primair aangeboden in duale vorm (ca. 80% van de studenten). Bij het wegvallen van een geschikte werkomgeving kan de student in deeltijd verder studeren en maakt een verplichte stage deel uit van het programma. Sinds 2016 biedt zij ook onderwijs voor jongvolwassenen aan in voltijdse vorm.   NCOI Groep heeft de ambitie om door het aanbieden van duale-, deeltijd-, voltijddopleidingen iedere Nederlander met een opleidingswens optimaal te faciliteren. Voor de uitvoering van onderwijs en examinering maakt NCOI Groep gebruik van de kennis en expertise van circa 4000 freelance professionals en circa 2200 medewerkers in vaste dienst, waarbij de organisatie van het onderwijs gericht is op <i>operational excellence</i>. De instelling kent een Academic Board die zich richt op de kwaliteit van praktijkgericht onderzoek, de kwaliteit van het onderwijs en het afstuderen in alle erkende opleidingen.   Kenmerkend voor NCOI Groep is dat zij voor al haar opleidingen verschillende aspecten centraal en op eenzelfde wijze organiseert, aanstuurt en borgt. Dit betreft met name: het ontwikkelings- en validatieproces van een opleiding, het didactisch concept, het personeelsbeleid, de kwaliteitszorg en de toetsing en examinering. Vandaar dat is gekozen voor een auditsystematiek met een generieke audit en daaropvolgend opleidingsspecifieke audits (zie onderstaand kader).
Auditsystematiek NCOI Groep

¹ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. Sept. 2016.

Omschrijving NCOI Groep en bijbehorende auditsystematiek

Het Evaluatiebureau Hobéon voert in de periode 2018-2019² bij NCOI Groep een groot aantal beoordelingen uit. Gelet op de identieke vormgeving, aansturing en borging van de verschillende opleidingsaspecten hebben Hobéon en NCOI Groep er sinds 2016 voor gekozen om voorafgaand aan de opleidingsaudits in het betreffende studiejaar op de generieke uitgangspunten, concepten en processen van NCOI Groep een aanvullende audit uit te voeren. De opleidingspanels kunnen zich daardoor vooral richten op de (uitvoerings)kwaliteit van de afzonderlijke opleidingsprogramma's.

Ieder opleidingspanel zal de bevindingen van het generieke auditpanel, die in elke rapportage per standaard in grijze kaders worden opgenomen, benutten bij de bestudering van de opleidingsdocumentatie en zich vervolgens onder meer op grond hiervan en de gevoerde auditgesprekken een zelfstandig oordeel vormen over *alle* NVAO-beoordelingsstandaarden. In Bijlage II van dit rapport is een nadere toelichting opgenomen over de inrichting van de auditsystematiek bij NCOI Groep.

De informatie die in deze rapportage per standaard binnen de grijze kaders is weergegeven, is afkomstig uit de documentenanalyse en de auditgesprekken van de generieke audit.

Karakteristiek van de opleiding

De opleiding bachelor Technische Bedrijfskunde (hierna: TBK) richt zich op werkende studenten die zich willen verdiepen in het vakgebied van de technisch bedrijfskundige. NCOI biedt met deze opleiding een breed georiënteerde, praktijkgerichte Bacheloropleiding aan waarin de focus op processen ligt.

De opleiding biedt de studie TBK aan in twee varianten qua bekostiging. Voor de eerste variant (Isat 34421) geldt geen bekostiging terwijl de tweede variant (Isat 81022) meedoet met het experiment 'Vraagfinanciering', waarbij de student via vouchers bekostiging ontvangt voor het volgen van onderwijs bij een onderwijsinstelling naar zijn keuze. In 2016-2017 zijn 20 studenten via Vraagfinanciering aan de opleiding gestart, in 2017-2018 zijn dit 51 studenten. De varianten deeltijd/duaal en bekostigd/onbekostigd zijn qua beoogde leerresultaten, inhoud, organisatie, personeel, kwaliteitszorg en toetsing volledig aan elkaar gelijk en als zodanig zijn zowel deeltijd als duaal als de beide bekostigingsvarianten beoordeeld als één opleiding.

² In de studie jaren 2016-2017 en 2017-2018 voerde Hobéon ook een tweetal generieke audits - elk gevolgd door verschillende opleidingsbeoordelingen- uit bij NCOI Groep.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

Bij de ontwikkeling, uitvoering en kwaliteitsborging van haar erkende hbo-opleidingen werkt NCOI Groep met gestandaardiseerde processen.

Bij het opstellen van het domeinspecifieke referentiekader voor een opleiding vormt de meest actuele versie van een eventueel landelijk vastgesteld beroeps- en opleidingsprofiel een uitgangspunt. Indien een landelijk profiel ontbreekt, ontwikkelt NCOI Groep een eigen beroeps- en opleidingsprofiel, waarvan een uitgebreide werkveldoriëntatie en een oriëntatie op vergelijkbare opleidingen/opleidingsprofielen in binnen- en buitenland deel uitmaakt. Zowel de werkveldcommissie als de curriculumcommissie zijn betrokken bij het opstellen en valideren van de beoogde leerresultaten van een opleiding.

Het gestandaardiseerde ontwikkelproces voorziet erin dat de beoogde leerresultaten aan de vereiste basiskwaliteit voldoen. Dat wil zeggen dat (i) de beoogde leerresultaten inhoudelijk aansluiten op de eisen van het beroep, mede aan de hand van internationale referenties tot stand zijn gebracht en door een gekwalificeerde representatie van het relevante werkveld zijn gevalideerd, (ii) voor het vereiste niveau van de beoogde leerresultaten de Dublin Descriptoren³ als referentie hebben gediend en (iii) de beoogde leerresultaten dusdanig zijn geconcretiseerd dat zij richting geven aan de inhoud van het programma.

Met het visiedocument 'Praktijkgericht Onderzoek NCOI Groep' (2017) heeft NCOI Groep een positie ingenomen met betrekking tot praktijkgericht onderzoek die aan al haar erkende hbo-opleidingen een raamwerk biedt, met daarbij de nodige ruimte voor domeinspecifieke invulling. Onderzoekend vermogen is integraal onderdeel geworden van beroepsmatig handelen en daarmee van het ontwikkelen en leveren van beroepsproducten. In het studiejaar 2018-2019 zullen de domeinen deze vertaalslag maken voor alle erkende hbo-opleidingen. De studenten studeren vervolgens af aan de hand van een passend beroepsproduct.

NCOI Groep gaat bij alle erkende hbo-opleidingen uit van 'internationalisation at home' ofwel het ontwikkelen van internationale kennis en interculturele vaardigheden zonder af te reizen naar het buitenland. Internationalisering is voor elke opleiding vakinhoudelijk en contextgebonden.

Geambieerd niveau en functies

NCOI richt zich met de opleiding HBO Bachelor Technische Bedrijfskunde op werkende studenten die zich willen verdiepen in het vakgebied van de technisch bedrijfskundige. De technisch bedrijfskundige richt zich met name op het analyseren van (technische) processen in een technische omgeving en de dynamiek van de product life cycle (ontwerpen, invoeren, evalueren en het borgen van processen) van zowel (technische)producten als diensten in een nationale en/of internationale markt. Een grondige analyse, ondersteund door kwalitatieve en kwantitatieve onderzoekstechnieken, vormt de basis voor adequate verbeterprogramma's en adviezen.

³ Voor Ad-opleidingen betreft dit de Dublin Descriptoren Short Cycle.

De technisch bedrijfskundige is een beroepsbeoefenaar die inhoudelijk verantwoordelijk is voor de analyse, het ontwerp, het plannen en de realisatie van projectplannen met als doel processen en bedrijfsinformatie te ontwerpen, beheersen, analyseren, verbeteren of te vernieuwen. Hij neemt hierin de rol van coördinator ten behoeve van de uitvoering en verbetering van de inrichting, ondersteuning en aansturen van processen. Kort gezegd levert de opleiding technische generalisten op tactisch niveau af.

De opleiding leidt op voor functies als informatiespecialist, projectleider technische vernieuwingsprojecten, (proces)manager, (intern)adviseur of organisatieadviseur.

Beoogde leerresultaten

NCOI hanteert in zijn onderwijs de term eindkwalificaties waarmee 'beoogde leerresultaten' wordt bedoeld. De opleiding is in 2010 gestart met opleidingscompetenties die gebaseerd waren op de landelijk geformuleerde domeincompetenties van de domeinbeschrijving Bachelor of Engineering. In 2013 is de opleiding overgestapt naar het werken met eindkwalificaties. Deze eindkwalificaties zijn gebaseerd op de eerder gehanteerde opleidingscompetenties.

De eindkwalificaties zijn conform de NCOI-werkwijze tot stand gekomen. De eindkwalificaties zijn opgesteld door het kernteam en, in overleg met de werkveldcommissie, vastgesteld.

De eindkwalificaties zijn: Analyseren, Ontwerpen, Plannen, Uitvoeren, Beheersen, Leidinggeven, Adviseren en Professionaliseren. Omdat de opleiding de keuze maakt het verbetermechanisme (PDCA) van processen centraal te zetten, zijn de eindkwalificaties hier ook op toegespitst. Zo zijn de eindkwalificaties realiseren, beheeren en managen uit het landelijk profiel vervangen door plannen, uitvoeren en beheersen en is leidinggeven toegevoegd.

De eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de Dublin Descriptoren en tonen het hbo-bachelor-niveau aan.

De eindkwalificaties zijn samen met de werkveldcommissie uitgewerkt in beheersingsindicatoren, die concreet gedrag beschrijven dat de student moet laten zien in de relevante (beroeps)context. Ook in deze uitwerking ligt de focus op processen. Zo is bijvoorbeeld de kwalificatie Beheersen uitgewerkt in: "De technisch bedrijfskundige bestudeert het procesverloop, neemt maatregelen om processen binnen aangegeven grenzen repeterend te laten verlopen en corrigeert bij afwijkingen."

Daarnaast is de kwalificatie Leidinggeven toegevoegd om de nadruk te leggen op de motiverende en richtinggevende kant van het beroep. De werkveldcommissie heeft de eindkwalificaties mede ontwikkeld en daarna gevalideerd en evalueert deze, met de opleiding, jaarlijks. Het panel heeft dit vastgesteld via bestudering van de documentatie en de gesprekken met het management en met leden van de werkveldcommissie.

Het panel constateert dat eindkwalificaties van de opleiding de geambieerde focus op processen duidelijk weergeven. Tevens constateert het panel dat de eindkwalificaties een nog steeds goed herkenbare relatie hebben met de landelijk geformuleerde domeincompetenties. Het panel beoordeelt de eindkwalificaties en de uitwerking daarvan als adequaat.

De toevoeging van de eindkwalificatie Leidinggeven past goed bij deze focus en beoordeelt het panel als zinvol. De profilering op processen komt overigens in hoge mate overeen met die van andere TBK-opleidingen.

Daarnaast ziet het panel het geambieerd niveau duidelijk terug in de eindkwalificaties en de verdere uitwerking daarvan. De verhouding techniek/bedrijfskunde is eveneens in orde in de eindkwalificaties en het werkveld geeft duidelijk aan behoefte te hebben medewerkers in het bezit van eindkwalificaties met deze verhouding. Het panel merkt nog op dat deze verhouding overeenkomstig de landelijke afspraken van de andere TBK-opleidingen is. Het panel vindt dit belangrijke constatering omdat enerzijds de opleiding een eigen kleur geeft en anderzijds goed aansluit bij het nationale perspectief. De manier waarop de eindkwalificaties uitgewerkt zijn en verder vorm zijn gegeven passen bij de onderwijsvisie van de instelling, doordat werkplek en werkervaring een belangrijke rol spelen.

In de gesprekken met docenten kwam duidelijk naar voren dat ook zij het verschil tussen bedrijfskunde en technische bedrijfskunde goed konden duiden.

Onderzoek en internationalisering

De eindkwalificaties zijn verder vormgegeven via kernopgaven en kerntaken.

Kernopgaven zijn kritische beroepssituaties in de vorm van problemen, dilemma's en/of kansen waar de HBO Bachelor Technisch Bedrijfskundige regelmatig mee in aanraking komt. In deze kernopgaven komt het internationale perspectief zijdelings aan de orde.

Onderzoek komt expliciet terug in de verschillende fasen van de opleiding (zie standaard 3) en is gerelateerd aan de kwalificatie Analyseren en Adviseren.

In de kerntaken geeft de opleiding de essentie van de werkzaamheden van een technisch bedrijfskundige weer. Ook in de kerntaken komt bij de kerntaak advisering onderzoek aan de orde.

Het panel stelt vast dat onderzoek en internationalisering niet expliciet in de eindkwalificaties vermeld zijn. Gezien het werkveld en de ontwikkelingen daarin is het panel van oordeel dat internationalisering een expliciete plaats verdient in de eindkwalificaties. Onderzoek heeft volgens het panel een passende plaats als onderdeel van de kwalificatie analyseren en adviseren (zie ook standaard 2 en 3).

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

De eindkwalificaties sluiten wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het internationale bachelorniveau, het Nederlandse kwalificatieraamwerk (NLQF-niveau 6) en de actuele eisen vanuit (inter)nationaal perspectief en vanuit het werkveld, zo stelt het panel vast. Daarbij voorzien de afgestudeerden in een behoefte van het werkveld. De eindkwalificaties worden jaarlijks besproken en geëvalueerd. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de visie van de instelling doordat de opleiding zich expliciet op werkenden richt.

Onderzoek en internationalisering komen niet expliciet in de eindkwalificaties. Het panel vindt dat internationalisering een expliciete plaats verdient; onderzoek is passend uitgewerkt als onderdeel van de eindkwalificaties analyseren en adviseren.

De eindkwalificaties laten voldoende balans zien tussen techniek en bedrijfskunde en weerspiegelen het geambieerde niveau. Deze balans wordt gedragen door de docenten en het werkveld heeft behoefte aan dergelijke afgestudeerden. Het panel mist internationalisering in de eindkwalificaties. De oordelen afwegend komt het panel tot een voldoende voor standaard 1.

4.2. Programma

Standaard 2: Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

Doordat NCOI Groep iedere erkende hbo-opleiding ontwikkelt in samenspel met het werkveld, c.q. de werkveldcommissie en de curriculumcommissie, is er in iedere opleiding aandacht voor de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van onderzoek en van de beroepspraktijk.

Parallel aan de onderwijseenheden waarin de student vakkennis en vaardigheden ontwikkelt, volgt hij een longitudinaal programma onderzoeksvaardigheden en een stage of praktijkprogramma (bij Ad- en bacheloropleidingen), waarin de student zich voorbereidt op het werken in de beroepspraktijk.

De curriculumcommissie heeft de opdracht om jaarlijks de keuzes voor het curriculum te maken en de grote lijnen uit te zetten voor de opleiding. De verdere operationalisering, uitvoering en de monitoring hiervan belegt NCOI Groep bij het kernteam.

Beroepsvaardigheden

De opleiding zet procesdenken centraal. In het meest recente programma (ingevoerd vanaf cohort 2017-2018) stelt de opleiding dat zij hier nog meer rekening mee houdt door dit expliciet in iedere fase terug te laten komen en te verdiepen. De breed samengestelde werkveldcommissie is stevig betrokken bij deze herziening en levert input betreffende de ontwikkelingen, eisen en verwachtingen van het werkveld. Het kernteam draagt zorg voor de opzet, uitvoering, evaluatie en bijstelling van het curriculum.

Het programma kent een gelaagdheid waarbij de student in fase 1 de basis voor de theoretische basis en enkele vaardigheden legt, deze in fase 2 verder verdiept en in fase 3 de verschillende deelgebieden integreert. Integratie gebeurt aan de hand van technisch-bedrijfskundige onderwerpen zoals Operations Research en Operations Management. Ook in de module Communiceren en Adviseren in de derde fase vindt deze integratie plaats. Deze module richt zich op het professioneel handelen van de technisch bedrijfskundige door het ontwikkelen van communicatie- en adviesvaardigheden in een technische context.

Om de stof te verwerken krijgen studenten opdrachten, gericht op de ontwikkeling van de (beroeps)vaardigheden uit de eindkwalificaties. De student oefent hiermee in de eigen beroepscontext waardoor de werkplek van de studenten centraal staat en de mogelijkheid biedt om een vertaling van de aangeboden stof naar de praktijk te maken. De opdrachten worden in het portfolio van de student verzameld. Uiteindelijk toont de student in het portfolio aan de (beroeps)vaardigheden te beheersen door per eindkwalificatie minimaal drie bewijsstukken te verzamelen en zelf een verantwoording te schrijven.

Uit gesprekken met studenten en alumni bleek dat deze tevreden zijn over de relevantie van het programma voor de beroepspraktijk en de aansluiting daarvan op recente ontwikkelingen.

Het werkveld is sterk betrokken bij de manier waarop de opleiding onderzoeks- en beroepsvaardigheden ontwikkelt. Dit gaat via het formuleren, in samenspraak met het werkveld, van kerntaken en kernopdrachten en de afstemming van opdrachten hierop. Het panel heeft dit geconstateerd uit de documentatie en de gesprekken met vertegenwoordigers van de werkveldcommissie.

Het panel ziet in de opbouw van het programma de balans tussen techniek en bedrijfskunde weer terug. De focus op processen en de integratie van techniek en bedrijfskunde sluiten aan bij de verwachtingen van en ontwikkelingen in het werkveld.

Door de werkplek bij de verwerking van de stof centraal te stellen maakt de opleiding het de werkende studenten mogelijk de eindkwalificaties en daarmee onder meer de beroepsvaardigheden te realiseren. De student past, via opdrachten, de theorie toe op de eigen werkomgeving en ontvangt 360° feedback. De student reflecteert op de kernopgaven van de opleiding, de reflecties op deze kritische beroepssituaties worden vastgelegd in het portfolio.

Het vastleggen van de ontwikkeling van de vaardigheden in een portfolio beschouwt het panel als een goede manier om deze ontwikkeling inzichtelijk te maken. De betrokkenheid van het werkveld bij de ontwikkeling van vaardigheden ziet het panel als een sterk punt van de opleiding. Het panel heeft eveneens vastgesteld dat het kernteam, belast met de opzet, uitvoering, evaluatie en bijstelling van het curriculum, de input van de werkveldcommissie meeneemt.

Het voornemen om onderscheid te maken tussen de vakinhoudelijke, de professionele en de persoonlijke ontwikkeling van de student beoordeelt het panel als een interessante ontwikkeling.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding legt de focus op het ontwikkelen van onderzoekend vermogen. Het onderzoekend vermogen omvat een onderzoekende houding, kennis uit onderzoek van anderen toepassen en zelf onderzoek doen. De student leert hierbij praktijkgericht onderzoek uit te voeren dat relevant is voor zijn werkomgeving en zijn kennisontwikkeling. Het concept van praktijkgericht onderzoek is verder ontwikkeld door de Academic Board, die de verschillende fasen van het praktijkonderzoek beschrijven. Deze fasen zijn in het curriculum opgenomen (zie verder standaard 3). Door de stappen gefaseerd aan te bieden en weer terug te laten komen worden studenten in staat gesteld onderzoeksvaardigheden te verwerven, zo constateert het panel.

Weging en Oordeel goed (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Inhoudelijk zijn de eindkwalificaties zorgvuldig op de brede beroepsuitoefening van technisch bedrijfskundigen geënt, waarbij procesdenken extra aandacht krijgt. Daarbij is er sprake van een stevige inbreng door de eigen, breed samengestelde werkveldcommissie. De afstemming op ontwikkelingen, eisen en verwachtingen van het werkveld vindt plaats in het overleg tussen kernteam en werkveldcommissie. Studenten en alumni zijn tevreden over de relevantie van het programma en de aansluiting op de ontwikkelingen.

In het programma neemt het ontwikkelen van onderzoeks- en beroepsvaardigheden een centrale plaats in. Door de werkplek nadrukkelijk te betrekken bij verwerving van de eindkwalificaties en de ontwikkeling en realisatie hiervan vast te leggen in een portfolio maakt de opleiding het de werkende studenten goed mogelijk om de eindkwalificaties te realiseren, zo constateert het panel.

De structurele betrokkenheid van het beroepenveld, de relevantie en de actualiteit van het programma en de tevredenheid van de studenten en alumni hierover, alsmede het intensief betrekken van de werkplek bij het ontwikkelen van vaardigheden zijn voor het panel redenen om deze standaard met een "goed" te waarderen.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

Voor elke erkende hbo-opleiding werkt het desbetreffende kernteam de leerresultaten qua kennis en vaardigheden uit in algemene leerdoelen van de onderwijseenheid⁴. Deze vertaalt NCOI Groep vervolgens per onderwijseenheid in leerdoelen en praktijkgerichte werkvormen per les. De curriculumcommissie heeft als voornaamste taak te borgen dat studenten via het curriculum alle beoogde leerresultaten kunnen behalen. Zij stelt daartoe de algemene leerdoelen per onderwijseenheid vast en verifieert door middel van evaluatie-uitkomsten of deze daadwerkelijk worden behaald, dan wel behaald kunnen worden (studeerbaarheid).

NCOI Groep geeft in het verlengde van 'internationalisation at home' internationalisering binnen haar duale, deeltijdse en voltijdse programma's met name vorm door de inzet van Engelstalige literatuur en de behandeling van internationale casuïstiek.

Relatie eindkwalificaties en programma

De opleiding heeft de beschrijving van de eindkwalificaties als uitgangspunt genomen voor het opstellen van de leerdoelen, lesleerdoelen en lesvormen per module en de beoordelingscriteria. Hierdoor is een directe relatie tot stand gekomen tussen eindkwalificaties, programma en toets- en beoordelingscriteria.

De relatie tussen beoogde eindkwalificaties en het curriculum heeft de opleiding weergegeven in een matrix. In deze relatie is voor elk onderdeel van het curriculum (module, portfolio en eindopdracht van de fase) per fase weergegeven welke eindkwalificaties aan bod komen in de betreffende module. Daarnaast is per module weergegeven hoe deze bijdraagt aan het bereiken van de betreffende eindkwalificaties.

Via evaluaties van studenten en docenten en input uit het werkveld stuurt de opleiding inhoudelijk bij. Zo is bijvoorbeeld in fase 3 de module Managen van bedrijfsprocessen toegevoegd. Hierin werkt de student aan de eindkwalificaties Analyseren, Uitvoeren, Beheersen en Adviseren.

Het panel concludeert uit de documentatie dat elke eindkwalificatie per fase meerdere malen aan bod komt. Hierdoor ontstaat een programma dat studenten op meerdere momenten helpt bij het bereiken van de beoogde leerresultaten en is het programma dekkend voor de eindkwalificaties.

Samenhang programma

De modules van de opleiding kunnen binnen dezelfde fase in willekeurige volgorde doorlopen worden, maar de modules van een volgende fase bouwen voort op de modules van een voorgaande fase. Hierbij neemt de complexiteit toe en ontstaat verticale samenhang. Naast de toenemende complexiteit verwacht de opleiding van de student geleidelijk meer eigen kennis en vaardigheden. Dit is ook zichtbaar in de toenemende Bloom-kwalificaties die de modules in de verschillende opeenvolgende fasen hebben.

In fase 1 geeft de opleiding de basis. In deze fase komen de algemene modules Management en organisatie, Bedrijfseconomische aspecten en de specifieke modules Logistieke processen en IT, Procesmanagement, Toegepaste technische bedrijfskunde en Kwaliteit- en servicemanagement aan bod. Deze modules leggen de basis voor zowel kennis als vaardigheden. De samenhang tussen de modules van de eerste fase komt tot uiting in de eindopdracht van fase 1 waarin de studenten een voorstel maken voor het onderzoeken van de efficiency en de effectiviteit van een proces.

⁴ Voor Ad- en bacheloropleidingen betreffen dit modules en voor masteropleidingen zijn dit Masterclasses.

Fase 2 borduurt voort op het geleerde van de vorige fase. Fase 2 bestaat uit de specifieke modules Bedrijfskundige informatica, Product- en procesontwikkeling, Management van bedrijfsprocessen en de algemene module Organisatie en verandering. De samenhang tussen de modules komt in fase 2 eveneens tot uiting in de eindopdracht. In deze eindopdracht gaan de studenten daadwerkelijk een procesprobleem analyseren en oplossen.

De voorlaatste fase heeft als modules Operations management, Communiceren en adviseren voor technici en het Keuzeprogramma/minor.

De module Operations management integreert de specifieke modules uit fase 1 en 2 en richt zich op het creëren van waarde voor klanten en andere belanghebbenden.

In het keuzeprogramma kan de student kiezen voor verbreding of verdieping van zijn vaardigheden.

In de vierde fase vindt toetsing op eindniveau plaats (zie standaard 10).

Het panel beoordeelt de samenhang van het programma als voldoende. De samenhang tussen de fasen is helder vormgegeven en de integrale eindopdrachten bij elke fase geven de samenhang goed aan. Het gegeven dat de studenten de modules binnen een fase in willekeurige volgorde kunnen volgen is voor de flexibiliteit een voordeel, maar komt de samenhang voor studenten niet ten goede. Dit blijkt uit de wat mindere waardering (7,1 op schaal van 10) van de studenten voor de samenhang van het programma. Wellicht kunnen leerlijnen de samenhang voor studenten vergroten.

Onderzoek en internationalisering

De voorbereiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek komt in verschillende fases terug. De student sluit fase 1 af met een eindopdracht waarbij de eerste stappen van praktijkgericht onderzoek worden doorlopen. Voor de eindopdracht van fase 2 doorloopt de student alle stappen van praktijkgericht onderzoek. In fase 4 ontvangt de student, voor het afstudeeronderzoek, twee lessen onderzoeksvaardigheden. Met het afstudeeronderzoek toont de student aan een praktijkgericht onderzoek uit te kunnen voeren.

De opleiding heeft een overzicht gemaakt van soortgelijke opleidingen binnen Europa en concludeert dat de invulling op hoofdlijnen overeenkomt. *"De student wordt opgeleid tot een professional die voldoende onderlegt is om zijn rol op het snijvlak van bedrijfskunde, management en techniek te vervullen."*

De opleiding heeft vervolgens gekeken naar actuele eisen die in nationaal en internationaal perspectief door het werkveld en vanuit het vakgebied aan de opleiding worden gesteld en heeft daaruit thema's als duurzaamheid, lean, informatietechnologie, organisatievormen en samenwerking en multidisciplinaire samenwerking gedestilleerd. Deze thema's zijn in het programma verwerkt.

Onderzoek heeft een gedegen basis en komt in het programma meerdere malen aan bod, zo oordeelt het panel. Het panel beveelt de opleiding aan om kwantitatieve onderzoeksmethoden nog sterker neer te zetten. Hoewel internationalisering niet expliciet voorkomt in het programma zijn de thema's herkenbaar in de verschillende vakken, kerntaken en opdrachten. Het panel beoordeelt internationalisering als passend.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het programma en de daarbinnen geformuleerde leerdoelen vormen een dekkende vertaling van de door de opleiding beoogde leerresultaten. De samenhang tussen de fasen is goed weergegeven, maar de samenhang binnen een fase kan versterkt worden, bijvoorbeeld via een opbouw in leerlijnen. Het geheel biedt studenten voldoende mogelijkheden om de beoogde leerresultaten te bereiken. Onderzoek en internationalisering komen voldoende aan bod. Het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling.

Bevindingen**Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019**

Het NCOI-onderwijsconcept van de Ad-, bachelor- en masteropleidingen kent sociaal-constructivistische elementen. Het didactisch concept wordt gevormd door voortdurend de relatie te leggen tussen de inhoud van de interactieve bijeenkomsten, de eigen beroeps- of stagecontext van de student en de activiteiten in de online-leeromgeving.

Variant	Uitwerking
Duaal/ Deeltijd	Deze varianten van de Ad-, bachelor- en masteropleidingen van NCOI Groep zijn gefundeerd op een leertheoretisch kader dat aansluit op het leren door volwassenen met praktijkervaring. Dit resulteert in onderwijs dat: (i) aansluit op de directe praktische behoeften van studenten, (ii) de inspanningen van studenten direct zichtbaar maakt en accurate feedback oplevert over hun leerproces, (iii) rekening houdt met bij de student reeds aanwezige ervaring, kennis en competenties en (iv) studenten verantwoordelijk maakt voor hun (eigen wijze) van leren. In de bijeenkomsten van het duale/deeltijdse onderwijs staat het actief verwerven van kennis centraal en discussiëren studenten over casuïstiek uit de eigen praktijk, waarin iedere student opdrachten en (deel)onderzoeken uitvoert. Hiermee ontwikkelt en toont de student vakbekwaamheid en taakvolwassenheid. In het studiejaar 2018-2019 spitst NCOI Groep het ontwerp (de 'blauwdruk' van het geaccrediteerd duale/deeltijdse onderwijs verder toe op de doelgroep teneinde de studeerbaarheid te vergroten (o.a. zorgvuldigere opbouw van complexiteit, nadrukkelijker onderscheid in de vakinhoudelijke, professionele en persoonlijke ontwikkeling van de student en meer integratie onderzoekend vermogen). Het te verwerven eindniveau blijft hetzelfde, de weg er naar toe wordt meer op maat en beter studeerbaar.
Voltijd	Door deze variant van de Ad- en bacheloropleidingen vorm te geven aan de hand van het Leerlijnenmodel van De Bie verwerven studenten kennis (conceptuele lijn) en vaardigheden (vaardighedenlijn) die zij kunnen toepassen in de stagecontext (integrale lijn). Een jongvolwassen student heeft in vergelijking met de werkende professional naast het leggen van verbanden tussen theorie en beroepspraktijk ('gesitueerd' leren) meer ondersteuning nodig in het zelfstandig studeren. De ervarings-/reflectieleerlijn en de studieloopbaanbegeleiding zijn daarom belangrijke aspecten van het didactisch concept. Kenmerkend is tevens het kleinschalig onderwijs, waar studenten met - en van elkaar leren door middel van groeps- en projectopdrachten. Met de ervaringen van het voltijdse onderwijs in het studiejaar 2017-2018 was het noodzakelijk voor NCOI Groep om het onderwijsconcept en de vormgeving van het voltijdprogramma (en de toetsing) verder aan te scherpen. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe blauwdruk (o.a. explicieter aandacht voor het ontwikkelen van professionele en persoonlijke vaardigheden, meer aandacht voor het binden en boeien van studenten, het creëren van een schoolse in plaats van een zakelijke leeromgeving, het terugbrengen van de duur van de lessen van 3 naar 1,5 uur, kleinere toetseenheden en het inbouwen van een toetssuccesmoment vrij vroeg in de studie).

In principe zorgt de flexibele onderwijslogistiek van NCOI Groep ervoor dat duale en deeltijdstudenten van alle niveaus onderwijsseenheden bij voldoende deelnemers (binnen een fase) in een min of meer willekeurige volgorde, meerdere keren per jaar en op verschillende opleidingslocaties kunnen doorlopen. Studenten hebben daarnaast bij het merendeel van de onderwijsseenheden de mogelijkheid om deze naast klassikaal ook via e-learning te volgen. Voltijdstudenten doorlopen de onderwijsseenheden klassikaal in een vaste volgorde en hebben één keer per jaar de mogelijkheid om op verschillende opleidingslocaties te starten.

Visie op leren en inrichting leeromgeving

NCOI, en daarmee de opleiding, richt zich op volwassenen met werkervaring. Dit heeft geleid tot de volgende visie op onderwijs: *'Leren heeft als doel tot werkelijk betere prestaties te komen om zo een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de organisatie waarin men werkt'*.

Deze visie is uitgewerkt in een leeromgeving met drie hoofdelementen:

- **Bijeenkomsten:**
Hierin ligt de nadruk op cognitieve ontwikkeling. De docent heeft de leidende rol bij zowel kennisoverdracht als kennisuitwisseling. De student doet kennis op door voorafgaand aan de bijeenkomst teksten te lezen en opdrachten te maken. Ook de onderlinge uitwisseling tussen studenten tijdens bijeenkomsten draagt bij.
- **(Beroeps)context:**
Hierin ontwikkelt de student beroepsrelevant gedrag door kennis, vaardigheden en houding betekenis te geven. De student heeft in eerste instantie de leidende rol.
- **Online leeromgeving (E-connect):**
Hierin discussieert de student met medestudenten over relevante thema's die in de groepsopdrachten worden verstrekt. De studentengroep heeft hierin een leidende rol.

Het panel vindt deze kenmerken passend bij de doelgroep en constateert dat de invloed van de student in tenminste twee van de drie hoofdelementen aanzienlijk is. De leeromgeving bevordert op deze wijze dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces. Daarnaast stelt het panel vast dat de inrichting van de leeromgeving goed past bij de visie op leren van de instelling.

Vormgeving programma en beoogde leerresultaten

De opleiding maakt gebruik van een digitale leeromgeving, waarin studenten in eigen tempo en op een flexibele wijze het programma doorlopen. Studenten hebben hierdoor de mogelijkheid om te vertragen (of te versnellen, wat vrijwel niet voorkomt).

Het programma is gericht op het verwerven van vaardigheden, waarvan kennis een component is. Bijeenkomsten bestaan uit kennis- en vaardighedenoverdracht, discussies, inbreng en uitwisseling van werkervaring en het bespreken van praktijkopdrachten, portfolio-opdrachten en cases. Bij de realisatie van de opdrachten en cases speelt de eigen werkomgeving (vaak) een duidelijke rol. De rol van de werkomgeving neemt nog verder toe bij de integrale eindopdrachten van elke fase, waarin de verschillende aspecten van een aantal modules samenkomen in de eindopdrachten (zie standaard 3).

Een voorbeeld hiervan is de eindkwalificatie Leidinggeven. Door de verwerkingsopdrachten binnen de eigen werkplek te realiseren en feedback uit deze omgeving mee te nemen bereikt de opleiding dat (i) dit aansluit op de directe praktische behoeften van studenten, (ii) de inspanningen van studenten direct zichtbaar zijn en feedback oplevert over hun leerproces en (iii) studenten verantwoordelijk maakt voor hun (eigen wijze) van leren.

Het panel stelt vast dat de vorm van het programma studenten voldoende mogelijkheden biedt om de eindkwalificaties te bereiken. De verschillende werkvormen zijn passend voor de doelgroep en stellen de student in staat om zelf regie te voeren.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel beoordeelt de visie op leren en de uitwerking daarvan in de inrichting van de leeromgeving als passend bij de beoogde doelgroep, waardoor de vormgeving van het programma studenten faciliteert om de eindkwalificaties te bereiken.

Het programma biedt studenten door flexibilisering en keuzemogelijkheden voldoende mogelijkheden om een actieve rol te nemen. De oordelen wegend beoordeelt het panel standaard 4 met een 'voldoende'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen**Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019**

De toelatingseisen voor alle duale-, deeltijd- en voltijdopleidingen heeft NCOI Groep opgenomen in een generieke Onderwijs- en Examenregeling (hierna: OER). Bij toelating tot de duale opleiding zijn, naast de wettelijke toelatingseisen, de aanwezigheid van een adequate functie en werkomgeving, meerdere jaren werkervaring en een geschikte praktijkbegeleider expliciete vereisten. Indien de beroepscontext van de student niet relevant is voor een opleiding kan hij de deeltijdse variant volgen. Daarnaast bestaat voor de student (in de leeftijdscategorie 17-25 jaar) de mogelijkheid om - mits hij voldoet aan de vooropleidingseisen - te starten in het voltijdonderwijs. Zowel de deeltijd- als de voltijdstudenten voeren een verplichte en - in de vorm van een overeenkomst - welomschreven stage uit.

Variant	Doelgroep
Duaal/ Deeltijd	De student die een duale/deeltijdopleiding volgt bij NCOI Groep, is tussen 30 en 55 jaar oud en werkt, afhankelijk van de keuze van zijn opleiding, op operationeel, tactisch of tactisch-strategisch niveau. De voornaamste reden om verder te studeren is onder meer baanbehoud of het vergroten van de kans op een nieuwe functie, binnen of buiten de huidige organisatie.
Voltijd	De student die een voltijdopleiding volgt bij NCOI Groep, is tussen 17 en 25 jaar oud en heeft (meestal) geen relevante beroepservaring. Voor deze jongvolwassenen moet het volgen van een aantrekkelijke en waardevolle opleiding later voor een sterke en aantrekkelijke positie op de arbeidsmarkt zorgen. Met iedere student die wil starten met een voltijdopleiding (Ad- of bacheloropleiding), voert NCOI Groep voor de inschrijving een intakegesprek.

De afgelopen jaren zijn de toelatings- en de werkplekcriteria van de verschillende opleidingen aangescherpt om zo beter de aansluiting op de specifieke opleiding te borgen. Bovendien voerde NCOI Groep steekproeven uit om ervoor te zorgen dat de criteria strikt worden opgevolgd tijdens de toelating. Daarnaast werkt NCOI Groep aan de automatisering van het toelatingsproces. Vanaf juni 2018 voeren de studenten van alle varianten via een online toelatingstool (ENTREE) in e-Connect hun persoons-, opleidings- en werkplekgegevens en hun arbeidsverleden in.

In enkele specifieke gevallen hanteert NCOI Groep aanvullende vooropleidingseisen (bijv. Pabo) en stelt zij specifieke eisen aan werkplekken en werkervaring, die zijn opgenomen in een opleidingsspecifieke OER. Borging van de toelatingsvereisten gebeurt voor alle erkende hbo-opleidingen door een centrale toelatingscommissie volgens een vaste procedure en via een digitaal toelatingsdossier.

NCOI Groep kent een strikt systeem rond vrijstellingen. Studenten dienen daartoe een verzoek in bij de Examencommissie die zich daarbij laat ondersteunen door de vrijstellingscommissie waarin onder andere de onderwijsmanager zitting heeft. Per opleiding is stap-voor-stap beschreven op welke wijze NCOI Groep vrijstellingen verleent.

Kenmerken instroom en eisen

Het grootste deel van de instromende studenten beschikt over een afgeronde mbo-niveau 4 opleiding (43%). 22% van de instroom beschikt over een havo- of vwo-diploma en 5% van de instroom heeft een hbo-bacheloropleiding afgerond. 30% van de instroom heeft geen passende vooropleiding en is op basis van een 21+ toets tot de opleiding toegelaten.

De studenten die voor de duale variant van de opleiding hebben gekozen (89 %), zijn werkzaam in diverse branches en bekleden veelal technische, leidinggevende en product- en procesgerichte functies. Het profiel van de instromende student is tweeledig: enerzijds is er de al wat oudere, werkende student die opleiding, werk en gezin wil kunnen combineren; anderzijds is er de groep (20 – 30) die na het behalen van een mbo-opleiding eerst is gaan werken en nu een hbo-bachelor wil behalen.

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen en toetst voor duale studenten aan de hand van passende criteria of de functie en werkomgeving geschikt zijn en er sprake is van adequate begeleiding. Zo moet de functie van de student vergelijkbaar zijn met de op een door de

opleiding opgestelde lijst van functies en moet de student minimaal voor de duale opleiding twee jaar werkervaring hebben. De begeleider moet minimaal een afgeronde bachelor hebben en ervaring met het begeleiden van studenten. Indien er sprake is van twijfel volgt verder onderzoek.

Studenten die niet aan de criteria voor de duale studenten kunnen voldoen volgen de opleiding in deeltijd. Zij lopen 840 uur stage, waarbij de stageplaats aan dezelfde criteria moet voldoen als de werkomgeving van de duale student.

Aansluiting programma op instroom

De opleiding sluit aan op de wensen en kenmerken van de instromende studenten door (i) de werkplek een centrale plaats te laten innemen, (ii) de mogelijkheden voor flexibele leerroutes en (iii) de digitale leeromgeving, die de student keuzemogelijkheden geeft betreffende plaats en tijd. Indien de student lessen wil volgen kan dat in de avonden of op zaterdag. Het panel beoordeelt de aansluiting van deze programmaopzet op de wensen en kenmerken van de instromende student als goed.

Weging en Oordeel goed (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

De opleiding volgt de wettelijke instroomeisen, zo constateert het panel. De criteria die de opleiding stelt aan werkomgeving en begeleiding van de duale student en aan de stageplaats van de deeltijdstudent beoordeelt het panel als zinvol en realistisch.

Door de werkplek centraal te stellen en aan te sluiten bij de wensen van de instromende studenten betreffende flexibiliteit, lessen en digitale leeromgeving kunnen studenten opleiding, werk en studie goed combineren. Het panel vindt dit een doorslaggevende constatering en beoordeelt standaard 5 met een 'goed'.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

NCOI Groep beschikt over een pool van vaste medewerkers die zich bezighoudt met organisatorische processen op het terrein van logistiek en administratie en met de ontwikkeling van onderwijs, examinering en kwaliteitsbewaking.

Voor het ontwikkelen, verzorgen en begeleiden van onderwijs beschikt NCOI Groep daarnaast over een uitgebreid bestand van freelance professionals, die voldoen aan strikte criteria, vastgelegd in profielen, voor wat betreft hun actuele vak- en domeinkennis, hun opleidingsniveau, werkervaring en – waar het docenten betreft – didactische competenties. De freelance professionals zijn werkzaam in de dagelijkse (beroeps)praktijk of hebben gedegen ervaring daarin opgedaan én hebben affiniteit met de doelgroep (dual, deeltijd en/of voltijd). Het binden en boeien van de jongvolwassen student vereist een geheel andere opleidingsdidactiek en –ontwerp en wijze van begeleiding en toetsing dan van de werkende student.

De samenwerking tussen interne (vaste) medewerkers en de freelance professionals zorgt enerzijds voor continuïteit in de organisatie van het onderwijs en anderzijds voor de actuele inbreng van vak- en domeindeskundigen. De freelance poule van docenten borgt bovendien dat NCOI Groep altijd over voldoende gekwalificeerde docenten beschikt.

Ter ondersteuning van met name de didactische competenties van haar freelance professionals biedt NCOI Groep professionaliserings-programma's, met name op het gebied van didactiek, toetsing en beoordeling. De ingezette professionals dienen zelf hun vak kennis op peil te houden. Tevens organiseert NCOI Groep jaarlijks voor alle varianten informatiebijeenkomsten die betrekking hebben op verschillende opleidingen, didactische onderwerpen, vakgroepoverleggen⁵ en kalibreersessies voor examinatoren. Van iedere freelance professional verwacht NCOI Groep dat hij bij ieder soort overleg minimaal eens in de twee jaar aansluit.

NCOI Groep kent voor al haar opleidingen een strenge beoordelingssystematiek daar waar het de beoordeling van docenten betreft. NCOI Groep hanteert daarbij als minimaal acceptabele score de rating 8 (op een schaal van 0-10). Docenten met een lagere beoordeling dan een 8 nodigt de betreffende docentcoördinator uit voor een gesprek waarbij beide partijen uitgebreid de inzet van de docent bespreken. Docenten die daarna opnieuw te laag scoren, zet NCOI Groep niet meer in.

NCOI Groep gaat uit van een principiële scheiding tussen de examinerende/beoordelende en onderwijsgevende/begeleidende rol van freelance professionals, zodat zij niet meerdere rollen voor eenzelfde groep of een individuele student kunnen uitoefenen.

NCOI Groep organiseert gedurende het studiejaar 2018-2019 trainingen en workshops voor examinatoren en leden van de examencommissies. Met ingang van studiejaar 2019-2020 neemt NCOI Groep voor alle varianten een Basis Kwalificatie Examinering (hierna: BKE) als verplichting op in het profiel van een examinerator. De leden van de examencommissie doorlopen daarnaast ook de training Senior Kwalificatie Examinering (hierna: SKE).

Kwalificaties personeel

Uit de documentatie, de cv's van docenten en gesprekken met studenten, docenten en management blijkt dat de opleiding voldoende gekwalificeerd onderwijspersoneel inzet. De opleiding werkt – behoudens de onderwijsmanager, die in vaste dienst is – uitsluitend met freelance professionals, die zij werft op basis van functieprofielen. In de praktijk houdt dit in

⁵ Om het binnenschoolse leren een herkenbare invulling te geven, is ervoor gekozen om voor de voltijdvariant te werken met hoofd docenten en vakgroepen. Docenten bespreken tijdens vakgroepoverleggen de gehele opleiding, welke onderdelen zijn gewijzigd, waar ruimte is voor verbetering, de feedback die ze terugkrijgen van studenten en wat de docenten zelf van de opleiding vinden.

dat docenten bij voorkeur een relevante opleiding op masterniveau hebben gevolgd of gepromoveerd zijn (samen 93 %) en dat zij beschikken over beroepservaring die aansluit op de eindkwalificaties van de opleiding. Daarnaast toetst de opleiding haar docenten op de geschiktheid voor het didactisch concept, dat immers maar in beperkte mate bestaat uit het verzorgen van hoor- of werkcolleges, maar bovenal digitaal gestuurde werkvormen én veel (groeps)interactie kent.

Studenten beoordelen iedere docent tweemaal per module: na twee lessen en aan het einde van de module. Indien uit interne evaluaties – na afloop van iedere praktijkbijeenkomst – blijkt dat een docent lager dan een 8.0 (op een tienpuntschaal) scoort, is dit voor de opleiding aanleiding voor een gesprek met deze docent. Indien een docent blijvend lager scoort wordt hij niet meer ingehuurd.

Naast de freelance professionals kent de opleiding een kernteam. Het kernteam bestaat uit vier personen: de onderwijsmanager, de onderwijsontwikkelaar, de kerndocent en het kernteamlid. De kerndocent en het kernteamlid zijn gekozen op basis van hun vakinhoudelijke expertise en hun ruime ervaring in meerdere rollen binnen het onderwijs. Het kernteam is verantwoordelijk voor de inhoud en het niveau van het onderwijs en het onderzoek en voor het ontwerp van de verschillende toetsen in de opleiding.

Tijdens de audit maakte de groep docenten de indruk zeer betrokken te zijn met elkaar en met de ontwikkeling en uitvoering van het programma. De docenten overleggen geregeld, zowel formeel als informeel, wat bijvoorbeeld resulteert in een gedragen visie op de balans techniek/bedrijfskunde én de proces oriëntatie van de opleiding (zie ook standaard 1). Het panel beoordeelt de praktijkgerichtheid van de docenten als goed. Uit documentatie en gesprekken met docenten en studenten concludeert het panel dat alle benodigde expertises afgedekt worden.

Professionalisering

In 2018 zijn de profielen van de freelance professionals opnieuw herijkt en op basis daarvan is de gehele pool van freelance professionals binnen NCOI opnieuw beoordeeld. Uit deze herbeoordeling is gebleken dat de freelance professionals allen voldoen aan het nieuwe profiel. Zowel de profielen als de cv's van de ingezette freelance professionals heeft het panel bestudeerd.

Doordat de opleiding met haar docenten in arbeidsrechtelijke zin geen arbeidsrelatie onderhoudt, legt zij de verantwoordelijkheid voor vakinhoudelijke professionalisering neer bij de door haar ingehuurde experts. Docenten dienen dus zelf hun vak- en domeinkennis bij te houden. Het panel heeft uit de documentatie en de gesprekken met management en docenten vastgesteld dat dit ook daadwerkelijk plaatsvindt.

Hogeschool NCOI – en daarmee de opleiding – ziet het wel expliciet als haar taak om de expertise op het gebied van onderwijskunde, didactiek en toetsing te borgen. De instelling biedt daartoe trainingen aan docenten aan over bijvoorbeeld het ontwikkelen van toetsmatrijzen, het werken met e-classes, het ontwikkelen van e-modules en het opstellen van leerdoelen.

De gesprekken tijdens de audit met studenten en de uitkomsten van evaluaties leverden een positief beeld op. Studenten geven docenten gemiddeld een 8,2 en waarderen, naast de praktijkgerichtheid, de betrokkenheid en het enthousiasme.

Uit de gesprekken met docenten en studenten bleek dat de docenten up-to date zijn wat betreft praktijkgerichtheid. Alle docenten bleken, naast hun docentschap, in de praktijk werkzaam te zijn, veelal in functies waarbij kennis van ontwikkelingen in het werkveld onontbeerlijk is.

Weging en Oordeel goed (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel stelt vast dat de docenten inhoudelijk en didactisch deskundig zijn om de opleiding te verzorgen. De vak- en domeinkennis worden door de docenten zelf op peil gehouden; de instelling verzorgt aspecten als toetsing, onderwijskunde en didactiek.

Er is, zo constateert het panel, voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden. Hiermee voldoet de opleiding aan de eisen.

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de docenten door regelmatig te evalueren en aan de uitkomsten van evaluaties consequenties te verbinden.

Vrijwel alle docenten staan met één been in het werkveld en het effect hiervan is tastbaar in hun onderwijs. Daarnaast kenmerkt het docententeam zich door een gedragen visie op de balans techniek/bedrijfskunde én de proces oriëntatie van de opleiding.

Deze laatste drie constatering zijn voor het panel reden om voor deze standaard met een 'goed' te beoordelen.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

NCOI Groep heeft de eisen die zij stelt aan huisvesting en materiële voorzieningen vastgelegd. Aan het voorzieningenniveau van alle locaties stelt NCOI Groep dezelfde eisen als aan de locaties van BCN⁶; dat geldt evenzeer voor de toegankelijkheid van studenten met een functiebeperking.

Variant	Voorzieningen
Duaal/ Deeltijd	Naast het hoofdkantoor van NCOI Groep in Hilversum beschikt zij voor de verzorging van duale en deeltijdse opleidingen voor werkenden over adequaat geoutilleerde leslocaties in Utrecht, Eindhoven, Amsterdam en Rotterdam (hierna: BCN). Naast de eigen leslocaties gebruikt NCOI Groep ook vergelijkbare externe locaties in Nederland. Per opleiding huurt NCOI Groep, indien nodig voor de uitvoering van het curriculum, specifieke ruimtes in.
Voltijd	Voor het voltijdonderwijs beschikt NCOI Groep over eigen leslocaties in Utrecht, Amsterdam, Rotterdam, Eindhoven en Zwolle. De vestigingen zijn specifiek bestemd voor voltijd, onder meer door ruimtes te creëren waar de studiecoaches en carriërecoaches zitten.

Alle NCOI-studenten van erkende hbo-opleidingen maken gebruik van de online leeromgeving e-Connect, waarin zij de informatie kunnen vinden die voor hun opleiding van belang is. Drie weken voor de start van een onderwijseenheid geeft e-Connect per les aan welke leerdoelen centraal staan, wat de student moet voorbereiden en hoe de onderwijseenheid wordt afgerond. Ook opdrachten worden via e-Connect geüpload. De online leeromgeving fungeert eveneens als communicatieplatform om kennis te delen en contact te leggen met medestudenten en docenten.

NCOI experimenteert sinds het studiejaar 2017-2018 met de dynamische online leeromgeving aNewSpring die het onder andere mogelijk maakt om (intuïtief werkende) individuele leerpaden voor studenten te ontwikkelen, formatief te toetsen en doorlopend feedback en individuele begeleiding te leveren. aNewSpring leent zich met name goed voor afstandsonderwijs en de memotrainer die daar onderdeel van uit maakt, voor opleidingen met een hoge mate van kennisontwikkeling. NCOI Groep zet het systeem complementair aan e-Connect in.

NCOI Groep stelt alle voor de opleiding noodzakelijke en verplichte literatuur uiterlijk twee weken voorafgaand aan de start van de onderwijseenheid beschikbaar aan de student. Toegang tot wetenschappelijke literatuur is binnen NCOI Groep voor studenten beperkt mogelijk. De opleider biedt hen daarom gedurende een jaar een abonnement aan op de Koninklijke bibliotheek of een universiteitsbibliotheek, zodat zij fysiek en digitaal belangrijke databanken kunnen benaderen.

NCOI Groep heeft een eigen ERP-systeem (Olympus) dat dienstdoet als administratie- en planningssysteem. NCOI Groep is voornemens dit systeem op termijn te vervangen door applicaties (Apps) op maat per afdeling.

Huisvesting en voorzieningen

De huisvesting van Hogeschool NCOI is in het algemene kader beschreven. Studenten bevestigen tijdens de audit dat de ruimten op de verschillende locaties prima geoutilleerd zijn.

Doordat studenten, naast praktijkbijeenkomsten en colleges, grotendeels op afstand – onafhankelijk van plaats en tijd – en via de digitale leeromgeving van NCOI hun onderwijs volgen, is deze elektronische onderwijsleeromgeving de belangrijkste materiële voorziening van de hogeschool. Zij maakt hiervoor gebruik van de digitale onderwijsconcepten E-connect en 'a New Spring'. Dit biedt iedere student een leerroute met een didactische opbouw en een individuele voortgangsrapportage.

⁶ BCN staat voor Business Centre Nederland.

Alle werkvormen en tools, zoals beschreven onder Standaard 4 kan de student 'aanroepen' op de digitale leeromgeving. De opleiding actualiseert de digitale leeromgeving regelmatig.

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en de materiële voorzieningen die NCOI voor al haar studenten beschikbaar heeft, ook worden gebruikt door de studenten van de hbo-bachelor Technische Bedrijfskunde.

Docenten hebben toegang tot de (digitale) bibliotheek van NCOI. Omdat studenten deze toegang niet hebben, vergoedt NCOI het abonnement van de student bij de Koninklijke Bibliotheek of een (universiteits) bibliotheek. Uit gesprekken met studenten concludeert het panel dat lang niet alle studenten gebruik maken van deze optie.

Studenten waardeerden in het studiejaar 2017-2018 de locaties met het gemiddelde cijfer 7,9.

Weging en Oordeel goed (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

In ogenschouw genomen dat de opleiding (i) gebruikmaakt van kwalitatief goede locaties om de lessen en toetsing te verzorgen, (ii) voorziet in een – zij het beperkte – ontsluiting van (internationale) literatuur, (iii) een rijke digitale onderwijsleeromgeving kent die de kern vormt van haar materiële voorzieningen en regelmatig wordt geactualiseerd en (iv) studenten zeer tevreden zijn over de huisvesting, komt het panel voor standaard 7 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen**Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019**

Per doelgroep heeft NCOI Groep de studiebegeleiding specifiek ingericht (zie onderstaande tabel).

Variant	Studiebegeleiding
Duaal/ Deeltijd	Bij de begeleiding van de volwassen, werkende NCOI-student voert de student de regie en sluit de begeleider aan bij de wensen van de student. De studieadviseur speelt bij de duale/deeltijdse studenten in het NCOI-concept een belangrijke rol. Iedere student heeft een vaste studieadviseur die hij op elk moment kan benaderen over met name organisatorische/ logistieke vragen en zijn studievoortgang. Daarnaast verzorgen de docent, de portfoliobegeleider en de afstudeerbegeleider de inhoudelijke studiebegeleiding binnen de opleiding. NCOI Groep heeft in 2017-2018 een aantal verbeteringen doorgevoerd om de studenten proactief te ondersteunen in hun studiedrag: ▪ Zij werkt vanaf het opleidingsjaar 2015-2016 met zogenoemde 'automatische triggers' (o.a. de 'activity monitor') vanuit haar ERP-systeem Olympus. Daarbij activeert het systeem de studieadviseur om contact op te nemen met de student. ▪ Ook heeft NCOI Groep een 'chatfaciliteit' ingericht en zijn studieadviseurs wekelijks op de leslocatie aanwezig, zodat de student op laagdrempelige wijze kan overleggen. ▪ NCOI Groep heeft naar aanleiding van het project Customer Journey, onderzoek verricht naar hoe zij de klant sneller en beter kan bedienen van de klant; in dit kader is de standaardcommunicatie met de student onderzocht en vervolgens verbeterd.
Voltijd	De voltijdstudent wordt zowel groepsgewijs als persoonlijk intensief begeleid en krijgt te maken met: ▪ De studiecoach; hij is het eerste aanspreekpunt voor de student tijdens de studie en begeleidt en adviseert de student bij de studievoortgang en de persoonlijke ontwikkeling. Hij voert hiertoe regelmatig gesprekken met de student. Naarmate de studie vordert neemt de mate van studiebegeleiding af (van high via medium naar low care). De studiecoach is aanwezig op de vestigingslocatie van de student. ▪ De carrierecoach; hij adviseert de student over zijn ontwikkeling als professional en over zijn toekomstige carrière en begeleidt hem naar de arbeidsmarkt. De individuele begeleiding wordt ingevuld naar behoefte van de student. De student is in de lead. Daarnaast verzorgen de (hoofd)docent, de stagebegeleider en de afstudeerbegeleider de inhoudelijke studiebegeleiding binnen de opleiding. Aan het einde van iedere lesdag roostert NCOI Groep standaard één studie-uur in voor studenten om aan een docent vragen te stellen en om samen mogelijke knelpunten op te lossen. Tevens hebben studenten de mogelijkheid om huiswerk te maken of gezamenlijk aan (groeps)opdrachten te werken.

NCOI Groep hanteert een informatiesysteem waar het ERP-systeem Olympus deel van uitmaakt en dat dienstdoet als administratie- en planningssysteem. Olympus is gekoppeld aan de eerdergenoemde digitale leer- en informatieomgeving e-Connect (en niet aan aNewSpring).

Een vakinhoudelijke praktijkbegeleider (Ad- en bacheloropleidingen) vanuit het bedrijf/de organisatie begeleidt de student op de werk- of stageplek. De eisen die NCOI Groep hieraan stelt, onder meer wat betreft functie, rol, ervaring en (opleidings)achtergrond, heeft zij expliciet vastgelegd. Deze eisen worden gehanteerd bij de toelating en gemonitord door de portfolio- of stagebegeleider bij de werkplek- of stagebezoeken, waarbij ook de praktijkbegeleider aanwezig is.

De informatievoorziening verloopt voor alle studenten van NCOI Groep via e-Connect en/of aNewSpring. Alle benodigde studie-informatie is er te vinden. Docenten en studenten gebruiken veelal andere communicatiemiddelen dan e-Connect (o.a. e-mail, WhatsApp) om met elkaar te communiceren.

Begeleiding en informatievoorziening

De opleiding richt de individuele studiebegeleiding op haar doelgroep, de werkende volwassenen. De student krijgt gedurende de opleiding vanuit verschillende bronnen begeleiding en ondersteuning op maat. De begeleiders van de student zijn de studieadviseur, de docent, de portfoliobegeleider, de afstudeerbegeleider en de praktijkbegeleider.

De afgelopen jaren heeft de opleiding de volgende verbeteringen doorgevoerd:

- Elke student heeft een vaste studieadviseur, waardoor de student een vast aanspreekpunt heeft gedurende zijn opleiding.
- Indien de student naar NCOI belt, wordt hij via een doorkiesnummer direct doorgeschakeld naar het team waarin de studieadviseur werkzaam is zodat de student sneller bij de juiste persoon terechtkomt.
- De eisen voor praktijkbegeleiders zijn aanscherpt. Hierdoor is een betere begeleiding op de werkplek gewaarborgd.
- Studenten hebben de mogelijkheid extra begeleiding aan te vragen, zoals coaching en examentraining.

Tijdens de audit stelde de opleiding dat zij het moment van contact zoeken met de student bij studieachterstand moeilijk te timen vond: te vroeg komt bemoeizuchtig over en te laat heeft vaak tot gevolg dat de student al afgehaakt is.

In gesprekken met studenten en alumni toonden deze zich tevreden over de begeleiding.

Dezelfde studentwaardering spreekt uit enquêtes voor de begeleiding: 7,5 (op schaal van 10).

Op e-Connect kan de student ook inzien wat zijn voortgang is in de opleiding. Met vragen daarover kan hij terecht bij zijn studieadviseur.

De online leeromgeving kent een forum waarin docenten vragen van studenten beantwoorden. Docenten die het huiswerk en de reflecties beoordelen, geven studenten hierop hun feedback; tijdens de stageperiode en de afstudeerfase krijgen studenten van stage-, portfolio- en scriptiebegeleiders feedback op hun leerervaringen.

De informatieverstrekking aan de student gebeurt voornamelijk in de online leeromgeving.

Uit gesprekken met focusgroepen concludeert de opleiding dat studenten tevreden zijn over de inhoud van de online leeromgeving en e-Connect. De verbeter suggesties van studenten ten aanzien van de gebruiksvriendelijkheid van e-Connect zijn meegenomen in de vernieuwde omgeving (a New Spring). Ook in gesprekken met studenten toonden studenten zich tevreden over de informatievoorziening.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel is van oordeel dat de begeleiding van studenten adequaat is, passend bij de doelgroep en de studievoortgang bevordert door begeleiding aan te bieden op die delen van de studie waar potentiële vertraging aan de orde is. Studenten zijn tevreden over de begeleiding. De informatievoorziening is op orde, mede dankzij de maatregelen die de opleiding genomen heeft naar aanleiding van de verbeter suggesties. Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de eisen voor deze standaard, passende begeleiding en adequate informatievoorziening. Hiermee komt het panel tot het oordeel 'voldoende'.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

NCOI Groep kent een volledig centraal georganiseerd kwaliteitszorgsysteem voor al haar erkende hbo-opleidingen. Daarbij wordt stelselmatig de PDCA-cyclus gevolgd. Bij evaluaties stelt NCOI Groep vast of een opleiding op grond van haar eigen doelen – en aan het NVAO-accreditatiekader ontleende criteria – de beoogde kwaliteit behaalt. NCOI Groep doet dit bij iedere opleiding onder alle betrokkenen volgens eenzelfde schema:

Betrokken partij*	Onderwerp van evaluatie	Frequentie
Curriculumcommissie	Kwaliteit en inhoud van opleiding	1 x per jaar
Kernteam	Uitkomsten van evaluaties, managementinformatie, rapportage ten aanzien van toetsing en examinering verwerken curriculum	Continu
Studenten duaal/deeltijd Studenten voltijd Alle studenten	Kwaliteit van de onderwijseenheden Kwaliteit van onderwijs Kwaliteit opleiding (opleidingsvertegenwoordiging ⁷)	2x per onderwijseenheid Eind onderwijsperiode 1 – 2x per jaar
Docenten	Kwaliteit van de onderwijseenheden Kwaliteit opleiding (vakgroepoverleg) Wijzigingen curriculum (opstartbijeenkomst) Kwaliteit uitvoering overeengekomen opdracht(en) Kwaliteit functioneren (o.a. lesbezoek docentencoördinator)	1 x per onderwijseenheid 1 x per jaar 1 x per jaar 1 x per twee jaar 1 x per jaar
Examencommissie Voorzittersoverleg	Gerealiseerd eindniveau, dekking van de leerresultaten door de tentamens, kwaliteit van toetsing en examinering	3 bijeenkomsten (domein) 2x respons (domein) 1x centrale examencommissie Wekelijks
Alumni	Ervaringen met opleiding, relevantie opleiding voor werksituatie en invloed opleiding op loopbaanontwikkeling of -perspectief	Eénmalig 1 jaar na afstuderen
Werkveldcommissie	Actualiteit van het curriculum, ontwikkelingen en trends in het	2 x per jaar

⁷ De opleidingsvertegenwoordiging (overleg van studenten van eenzelfde domein of opleiding) komt periodiek bijeen om over de kwaliteit van het onderwijs, de toetsing en de examinering te praten. Op deze wijze ontstaat er een gedegen kwalitatieve invulling van de kwantitatieve evaluatiegegevens. Daarnaast ontstaat een integraal beeld over de kwaliteitsperceptie van de student over de opleiding als geheel.

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

	beroepenveld, relevantie eindwerken studenten	
* Sinds het studiejaar 2016-2017 voert NCOI Groep per erkende hbo-opleiding ook een Midterm Review uit. Dit is een interne audit die door een samengesteld panel wordt uitgevoerd. Dat panel bestaat uit leden van de werkveldcommissie, de examencommissie, het kernteam en de lector en/of een lid van de Academic Board. NCOI Groep stelt de tevredenheidsnormen voor de evaluaties jaarlijks vast. In 2018-2019 hanteert zij bij evaluaties de volgende normen: ▪ 70% van de studenten dient af te studeren binnen de nominale studieduur plus één jaar; ▪ studenten waarderen de dienstverlening > 8,0 (op een tienpuntschaal); ▪ studenten waarderen de docent > 8,0; ▪ studenten waarderen de leslocaties > 7,5; ▪ studenten waarderen het studiemateriaal > 7,5. Een belangrijk onderdeel van het systeem van kwaliteitszorg binnen NCOI Groep is het eerdergenoemde ERP-systeem Olympus. De organisatie investeert in het up-to-date houden van het automatiseringssysteem dat alle afdelingen real time met elkaar verbindt, waardoor zij op hetzelfde moment over dezelfde informatie kunnen beschikken. NCOI Groep is NEN-EN-ISO 9001:2008- en CEDEO-gecertificeerd. Zij is in 2018 overgegaan op NEN-EN-ISO 9001:2015. Het in 2017-2018 doorontwikkelde Kwaliteitsmanagementsysteem (KMS) zal NCOI Groep in het studiejaar 2018-2019 implementeren. NCOI Groep heeft de ambitie om zich de komende jaren te ontwikkelen naar een 'systeemgeoriënteerde organisatie' (INK-model).		

NCOI stelt op centraal niveau een generiek jaarplan op (met streefcijfers) dat de opleiding uitvoert. In het generieke plan is het evaluatieschema opgenomen. Het panel heeft vastgesteld uit de documentatie en de gesprekken dat de opleiding dit schema zorgvuldig uitvoert.

Vanaf het studiejaar 2016-2017 is de opleiding gestart met de curriculumcommissie. Deze bestaat uit een lid van de Academic Board, de kwaliteitsmanager, de lector, de manager hoger onderwijs, een lid examencommissie en het kernteam van de opleiding en heeft de taak de samenhang van de opleiding te waarborgen. Daarbij verbindt de curriculumcommissie de kortcyclische PDCA-cycli tot een lang cyclische PDCA-cyclus, waardoor verbeteringen aan elkaar gerelateerd zijn. Zo heeft de curriculumcommissie bijvoorbeeld, via evaluaties van studenten en docenten en de input uit het werkveld, in fase 3 de module Managen van bedrijfsprocessen toegevoegd (zie ook standaard 3).

De opleiding monitort en evalueert de kwaliteitszorg via een 'midterm review' (MTR). De conclusie uit de laatste MTR was, dat de kwaliteitszorg naar behoren functioneert.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel stelt vast dat een kwaliteitszorgsysteem van de opleiding op basis van vastgestelde indicatoren en referenties (als het NVAO-beoordelingskader), stelselmatig input ophaalt voor de verbetering van opleidingen. De opleiding voert het centraal vastgestelde schema zorgvuldig uit en de uitkomst van de evaluaties wordt daadwerkelijk benut voor verbetering van het programma, waarbij de curriculumcommissie een belangrijke rol vervult. Op basis hiervan komt het panel tot het oordeel 'voldoende'.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

NCOI Groep hanteert een instellingsbreed systeem van toetsing en examinering. Per opleiding verantwoordt het kernteam de wijze van toetsing in een toetsplan. Dit toetsplan wordt inhoudelijk vastgesteld door het management en voor wat betreft de toetsvaliditeit door de examencommissie. Als uitgangspunt – en in overeenstemming met het onderwijsconcept – vindt toetsing daar waar mogelijk plaats in de relevante (beroeps- of stage)context. Opleidingen toetsen kennis primair impliciet bij de uitvoering van praktijkopdrachten. Daarnaast bevatten opleidingsprogramma's ook de noodzakelijke expliciete kennistoetsing.

De visie van NCOI Groep op toetsing en examinering luidt: *'Toetsing en examinering is een cruciaal onderdeel van de opleiding en heeft als doel het leerproces te bevorderen en informatie over de voortgang in de opleiding te geven.'* NCOI Groep toetst dus zowel formatief als summatief. Formatieve toetsing gebeurt door de docent en de afstudeerbegeleider. Bij Ad- en Bacheloropleidingen spelen ook de portfolio- en stagebegeleider hierin een rol. Summatieve toetsing vindt plaats door de examinatoren.

Ter bevordering van de betrouwbaarheid van tentamens zijn bij de ontwikkeling ervan examenontwikkelaars, examenmeelezers en een toetsdeskundige betrokken. Bij NCOI Groep zijn lesgeven, ontwikkelen van tentamens/examens en het beoordelen ervan voor eenzelfde student of groep van studenten gescheiden taken⁸. NCOI Groep bevordert hierdoor de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de beoordeling. De kwaliteit van de examinatoren wordt geborgd doordat zij op hun deskundigheid zijn geselecteerd, zijn geïnstrueerd en getraind in de NCOI-beoordelingssystematiek, en op basis daarvan zijn aangewezen door de examencommissie. NCOI Groep evalueert hun prestaties en hun regelmatige deelname aan kalibreersessies bevordert de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid.

De validiteit van de tentamens borgt NCOI Groep door te werken met toetsmatrijzen, die het kernteam opstelt en de curriculumcommissie vaststelt. Zowel voorafgaand aan (via de studie-informatie in de digitale leeromgeving) als tijdens de toetsen (door middel van schriftelijke instructies) beschikt de student over alle informatie die hij nodig heeft om zich op de toets voor te bereiden, c.q. de toets te maken.

NCOI Groep beschikt op instellingsniveau over een centrale examencommissie. Deze bestaat uit een aantal domein examencommissies, ieder met een clustering van verwante opleidingen. Zij functioneren onafhankelijk van het instellingsbestuur en zijn conform de WHW verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsing en examinering. NCOI Groep heeft een 'Integraal Beheermodel centrale examencommissie' ontwikkeld dat een belangrijk sturingsmechanisme is voor de examencommissies. Deze werkwijze gaat uit van een principiële functietechnische rollenscheiding, vastgelegd beleid, duidelijke regelingen, beheersbare processen en een risicogericht toezicht op basis van rapportages van tentamens, examinatoren en studenten. Op basis van de juiste mix van hard-en soft controls en op basis van risicomanagement stuurt de centrale examencommissie de examenorganisatie aan.

De domein examencommissies zijn betrokken bij het redesign van de eindwerken van hun opleidingen. Daarnaast heeft de centrale examencommissie aan toetsingsdeskundigen gevraagd te komen met een aantal nieuwe, modernere toetsvormen. Bovendien is zij voornemens om bij kleine(re) opleidingen en tijdens de implementatieperiode van de aanpassingen in het voltijdonderwijs dichter op het proces te zitten om de toetskwaliteit goed te kunnen bewaken. Ook ontwikkelt NCOI Groep in 2018-2019 een rapportagetool die het voor de domein examencommissies eenvoudiger en sneller moet maken om op afstand mee te kijken in het primaire proces van toetsing, examinering en diplomering.

⁸ De functiescheiding geldt niet bij het beoordelen van groepsopdrachten, omdat hier niet alleen het eindproduct wordt beoordeeld maar juist ook het proces en de interactie tussen de studenten tijdens de totstandkoming. Hierdoor kan een individueel cijfer worden gegeven bij een groepsopdracht en wordt 'meeliftgedrag' tegengegaan.

Visie op toetsen en uitwerking opleiding

Toetsen en beoordelen heeft volgens Hogeschool NCOI een sturend effect op het leren. De opleiding heeft dit verder uitgewerkt in twee verschillende functies van toetsing en examinering:

- Bevorderen van het leerproces.
Formatieve beoordeling (het geven van feedback aan de student) wordt ingezet om het leerproces van de student te bevorderen. Deze functie van toetsing is in handen van de docent en de portfoliobegeleider.
- Geven van informatie over de voortgang van de student in de opleiding.
Het selectief toetsen en beoordelen, ook wel summatief beoordelen, heeft als doel een beslissing over 'voldaan' of 'niet voldaan' te nemen. Deze functie van toetsing ligt bij de examinatoren en de examencommissie.

Zoals in het generieke deel staat, hanteert de opleiding een strenge scheiding tussen lesgeven, opstellen van toetsen en beoordelen van toetsen. De beoordeling van de gemaakte toetsen vindt plaats door examinatoren, die onderling periodiek kalibreren.

Het kernteam legt alle toetsen vast in het toetsplan en verantwoordt keuzes wat betreft vorm en inhoud. De examencommissie beoordeelt het toetsplan aan de hand van criteria als voldoende afwisselend van vorm, in voldoende mate aansluitend op de algemene leerdoelen, gezamenlijk zorgend voor het afdekken van de beoogde eindkwalificaties en het eigen leerproces van de student ondersteunend.

De opleiding heeft per eindkwalificatie aangegeven hoe en op welke plaatsen deze, afgezien van het afstuderen, tijdens de opleiding aan bod komt.

Bijvoorbeeld de eindkwalificatie Ontwerpen komt in verschillende modules aan bod. In de module Product- en procesontwikkeling komt ontwerpen terug in de moduleopdracht. Als afsluiting van deze module werkt de student naar een ontwerp van een eenvoudig product of proces toe. De student schrijft een verslag over het ontwerpproces en legt in zijn uitwerkingen een duidelijk verband tussen de theorie uit de module en de praktijk. Tevens onderbouwt en verantwoordt hij zijn gemaakte keuzes.

Het panel is van oordeel dat de opleiding voldoende maatregelen neemt om validiteit, transparantie en betrouwbaarheid te borgen. Door de scheiding van opstellen, lesgeven en beoordelen én door de kalibratiesessies zijn de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid adequaat vormgegeven. De validiteit ziet het panel terug in de constructie van de toetsen via toetsmatrijzen en het op meerdere malen toetsen van (delen van) de eindkwalificaties. De mix aan verschillende toetsvormen (tentamen, moduleopdracht, mondeling of portfolio) vindt het panel een mooie toevoeging aan de toetskwaliteit. Het panel merkt nog op dat in de opdrachten het technisch aspect nog sterker kan.

Toetsen en opdrachten

Het panel heeft tijdens de audit een aantal tentamens en opdrachten beoordeeld.

De toetsen, inclusief beoordeling, waren valide (conform de toetsmatrijs) en betrouwbaar (nagekeken conform het antwoordmodel).

De opdrachten waren van voldoende niveau en de feedback van docenten biedt voldoende bouwstenen om het leerproces van de studenten te ondersteunen.

Vanaf 2017 worden schriftelijke examens - daar waar mogelijk - digitaal afgenomen voor de modules Management en organisatie, Procesmanagement, Bedrijfseconomische aspecten, Kwaliteits- en servicemanagement, Bedrijfskundige informatica en Management van bedrijfsprocessen. Hierdoor hoeft de student niet langer op een vast tijdstip in de Jaarbeurs te Utrecht te verschijnen, maar kan hij zich online aanmelden om de toets digitaal bij een van de LaMark-vestigingen in Nederland te maken. Het panel vindt dit een interessante ontwikkeling, die aansluit bij de wensen van de student.

Beoordeling afstuderen

Voordat studenten kunnen afstuderen moeten zij een onderzoeksvoorstel indienen. Dit voorstel moet door de opleiding worden goedgekeurd. Het panel beveelt de opleiding aan om de criteria voor goedkeuring verder aan te scherpen om de technisch bedrijfskundige aard nog verder te versterken. Het onderzoek moet van technisch bedrijfskundige aard zijn en kwalitatieve onderzoeksonderwerpen bevatten.

De manier waarop de beoordeling van het eindwerk tot stand kwam, vond het panel van voldoende kwaliteit.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel stelt vast dat de opleiding het instellingsbrede systeem van toetsing en examinering op gedegen wijze heeft vormgegeven, waardoor de toetsen en de examinering voldoen aan de eisen van validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. Mede door de scheiding van rollen in het beoordelingsproces, de kalibratiesessies en de controlerende rol van de examencommissie waarborgt de opleiding de kwaliteit van de toetsing. De (formatieve) feedback heeft voldoende bouwstenen voor de ondersteuning van het leerproces van de student.

Alle oordelen afwegend komt het panel tot het oordeel 'voldoende'.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Bevindingen Generieke audit NCOI Groep 2018-2019

-

Oordeel panel eindwerken en portfolio's

Het panel heeft 15 eindwerken inclusief beoordeling en 4 portfolio's bestudeerd.

Het panel concludeert dat de eindwerken van voldoende niveau zijn en het kan zich grotendeels (ruim 80 %) vinden in de beoordeling.

Het panel heeft twee verbeterpunten geformuleerd:

- De balans tussen techniek en bedrijfskunde ligt in de eindwerken anders dan in het curriculum. Waar in het curriculum deze balans in orde is, verschuift die balans in de eindwerken meer richting bedrijfskunde. Uit de bestudeerde eindwerken kwam naar voren dat in de scripties relatief veel nadruk ligt op het gebruik van bedrijfskundige tools/modellen en minder van op processen.
- Kwantitatief onderzoek kan een nog grotere plaats innemen in de afstudeeronderzoeken.
Dit is deels te verklaren door de curriculumherziening, die de meeste afgestudeerden niet meegemaakt hebben.

Het panel merkt nog op dat in drie scripties toepassing literatuur en uitwerking concrete aanbevelingen sterker hadden gekund. Het taalniveau vond het panel een ruime bandbreedte hebben.

De portfolio's die het panel beoordeeld heeft besloegen een verschillende perioden met per periode verschillende eindkwalificaties én eisen aan het portfolio. Hierdoor was het verkrijgen van een goed vergelijk en daarmee een transparant beeld van de kwaliteit van de portfolio's lastig. Op grond van de beoordeelde portfolio's heeft het panel vastgesteld dat alle eindkwalificaties aan bod kwamen via een uitgebreide beoordeling. Het panel merkt op dat de kwaliteit van de portfolio's in de loop der jaren toegenomen is.

Het panel trekt uit de bestudeerde eindwerken in de vorm van scripties en portfolio's de conclusie dat de opleiding de beoogde leerresultaten in voldoende mate realiseert.

Werkveld en alumni

Het auditpanel stelt op basis van het gesprek met studenten, alumni en de werkveldvertegenwoordigers vast dat afgestudeerden werkzaam zijn in het werkveld waarvoor TBK haar studenten opleidt.

De TBK-opleiding geeft invulling aan een behoefte in de praktijk, zo stellen de werkveldvertegenwoordigers in het auditgesprek.

Alumni stelden dat de opleiding vaak een "boost" aan hun carrière gaf. Na de opleiding kunnen de studenten op een hoger niveau aan de slag.

Weging en Oordeel voldoende (deeltijd, duaal en beide bekostigingsvarianten)

Het panel komt tot het oordeel 'voldoende' voor standaard 11, omdat zij via de bestudeerde eindwerken in de vorm van scripties en portfolio's tot de conclusie komt dat de beoogde leerresultaten in voldoende mate gerealiseerd zijn.

Het werkveld uitte zich daarnaast positief over de kwaliteit en het functioneren van de alumni.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt de standaarden 1, 3, 4, 8, 9, 10 en 11 met een 'voldoende' en de standaarden 2, 5, 6 en 7 met een 'goed'.

Conform de beslisregels van het beoordelingskader van de NVAO komt het eindoordeel hiermee uit op een 'voldoende'.

6. AANBEVELINGEN

Het panel komt met de volgende aanbevelingen:

Gezien het werkveld en de ontwikkelingen daarin is het panel van oordeel dat internationalisering een expliciete plaats verdient in de eindkwalificaties. Het panel beveelt de opleiding aan om internationalisering expliciet te vermelden in de eindkwalificaties.

Het panel beveelt de opleiding aan om kwantitatieve onderzoeksmethoden nog sterker neer te zetten.

Voordat studenten kunnen afstuderen moeten zij een onderzoeksvoorstel indienen. Dit voorstel moet door de opleiding worden goedgekeurd. Het panel beveelt de opleiding aan om de criteria voor goedkeuring verder aan te scherpen om de technisch bedrijfskundige aard nog verder te versterken.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool NCOI hbo-bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde duaal (isat 34421 én 81022)	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	V
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	G
Standaard 3. Inhoud programma	V
Standaard 4. Vormgeving programma	V
Standaard 5. Aansluiting programma	G
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	G
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	G
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	V
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	V
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Voldoende

Scoretabel paneloordelen Hogeschool NCOI hbo-bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	V
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	G
Standaard 3. Inhoud programma	V
Standaard 4. Vormgeving programma	V
Standaard 5. Aansluiting programma	G
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	G
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	G
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	V
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	V
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Voldoende

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Hieronder volgt een nadere toelichting over de inrichting van de auditsystematiek bij NCOI Groep in de periode 2016-2019.

Omschrijving auditsystematiek NCOI Groep

NCOI-auditsystematiek

NCOI Groep stuurt al haar opleidingen op dezelfde wijze ofwel centraal aan, hanteert een aantal gezamenlijke uitgangspunten en concepten en gebruikt dezelfde algemene voorzieningen. Daarnaast zijn verschillende aspecten per opleiding ingekleurd. In overleg tussen Hobéon en NCOI Groep is er derhalve voor gekozen om een specifieke auditsystematiek in te richten die past binnen de vormvrijheid van het NVAO-beoordelingskader, bestaande uit een generieke audit gevolgd door opleidingsspecifieke audits (tussentijdse of uitgebreide opleidingsbeoordelingen).

Generieke audit

Jaarlijks vindt bij NCOI Groep een generieke audit plaats van één dag. Tijdens deze dag besteedt een auditpanel expliciet aandacht aan de (delen van de) standaarden uit het NVAO-beoordelingskader die algemeen gelden voor de verschillende rechtspersonen voor hoger onderwijs van NCOI Groep en haar opleidingen. Hiertoe behoren vooral de standaarden 4 tot en met 10 op het terrein van het didactische concept, de instroom/toelating, het personeelsbeleid, de algemene voorzieningen, de studentbegeleiding/ informatievoorziening, de kwaliteitszorg en de toets-systematiek. De generieke audit leidt uitsluitend tot een aantal generieke bevindingen. Zij treedt niet in de plaats van een deel van de opleidingsspecifieke audits, maar vormt er een aanvulling op (o.a. extra analyserend 'voorwerk'). Het auditpanel van de generieke audit treedt evenmin in de bevoegdheden van de opleidingsspecifieke audits om tot oordelen te komen. De reikwijdte van de generieke audit is vastgesteld op alle opleidingsbeoordelingen die het daarop volgende studiejaar worden uitgevoerd⁹.

Opleidingsspecifieke audits

De generieke audit biedt elk auditpanel dat de opleidingsspecifieke audit uitvoert, de mogelijkheid om uitgebreid in te zoomen op de standaarden die specifiek gericht zijn op die opleiding zoals de inhoudelijke oriëntatie (inclusief niveau), met haar uitwerking naar inhoud programma, samenstelling personeel, opleidingsspecifieke voorzieningen en de gevolgen van dit alles voor het gerealiseerde niveau. Elke opleidingsspecifieke audit duurt eveneens één dag. De auditpanels worden voorafgaand aan de opleidingsspecifieke audit zorgvuldig geïnformeerd over de bevindingen van de generieke audit. Het staat het auditpanel van de opleidingsspecifieke audits vrij om van deze bevindingen af te wijken. Deze moeten namelijk telkens getoetst worden op (de mate van realisatie op) opleidingsniveau alvorens een beoordeling per standaard kan plaatsvinden. Ieder opleidingsspecifiek panel vormt zich op grond van de bevindingen van de generieke audit, de bestudeerde documentatie en de auditgesprekken dus een zelfstandig oordeel over alle NVAO-beoordelingsstandaarden.

Verantwoording

Deze werkwijze is geïntroduceerd in de zomer van 2016 en telkenmale verantwoord naar de NVAO in de beoordelingsrapporten, zowel procesmatig (uiteenzetting zoals hierboven) als inhoudelijk (welke bevindingen van de generieke audit heeft het panel van de opleidingsspecifieke audits meegenomen – in de kaders bij de standaarden). De werkwijze van de NCOI-auditsystematiek in het studiejaar 2018-2019 en het auditprogramma van de generieke audit van 30 augustus 2018 zijn opgenomen in de rapportage *Uitgebreide opleidingsbeoordeling hbo-bacheloropleiding Accountancy en Associate degree-opleiding Accountancy* van Hogeschool Markus Verbeek Praehap d.d. 31 oktober 2018.

⁹ NCOI Groep informeert Hobéon indien zich majeure wijzigingen zich voordoen rondom de organisatie van haar opleidingen. In dat geval zal een aanvullende beoordeling plaatsvinden.

**Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding
Technische Bedrijfskunde van de Hogeschool NCOI.
Programma locatiebezoek vrijdag 1 februari 2019**

**BCN (eigen vestiging NCOI)
Daltonlaan 100
3584 BJ UTRECHT**

Panel Hobéon

- Dhr. ir. A.T. de Bruijn, voorzitter
  - Dhr. ing. T. Tijink MSc
  - Dhr. drs. H.C.J. Koning
  - Dhr. R. Brandsma, studentlid

  - Dhr. drs. B. Verstegen, secretaris
-

08.15 – 08.30 uur   Ontvangst panel

08.30 – 09.15 uur   Vooroverleg panel (besloten)

**09.15 – 09.45 uur   Sessie 1 – Gesprek directie en management
(Incl. korte presentatie Hogeschool NCOI en opleiding)**

- directeur Governance, Compliance en Risk
- manager Hoger Onderwijs

09.45 – 10.15 uur   Sessie 2 – Toelichting online leeromgeving (OLO) en e-Connect

- directeur Kwaliteit en Innovatie en voorzitter centrale examencommissie
- manager Hoger Onderwijs

10.15 – 10.30 uur   Korte pauze panel (besloten)

**10.30 – 11.45 uur   Sessie 3 – Gesprek kernteam, docenten, ontwikkelaars,
beoordelaars en afstudeerbegeleiders**

- onderwijsmanager en lid kernteam
- kerndocent, lid kernteam,
(examen)ontwikkelaar, beoordelaar, scriptiebegeleider
en –beoordelaar
- docent, ontwikkelaar en beoordelaar
- docent en beoordelaar
- docent en ontwikkelaar
- portfoliobegeleider en –beoordelaar, scriptiebegeleider
en –beoordelaar

**11.45 – 12.45 uur   Werklunch panel (besloten)
– inclusief bestudering documenten ter inzage**

12.45 – 13.15 uur   Telefonisch contact panel – alumni op vaste afgesproken tijd

12.45 – 13.00 uur alumnus telefonisch bereikbaar

- alumnus, start sept. 14, afgerond mei 18, duaal

Informatie behoort bij sessie 4 – Gesprek vertegenwoordiging werkveld en alumni

13.00 – 13.15 uur alumnus telefonisch bereikbaar

- alumnus, start sept. 14, afgerond nov. 18,

Informatie behoort bij sessie 4 – Gesprek vertegenwoordiging werkveld en alumni

13.15 – 14.00 uur   Sessie 4 – Gesprek vertegenwoordiging werkveld en alumni

Werkveldcommissie

- drie vertegenwoordigers

Alumni – telefonisch bereikbaar

- alumnus, start sept. 14, afgerond mei 18, duaal

Zie 12.45 uur in dit programma

- alumnus, start sept. 14, afgerond nov. 18, duaal

Zie 13.00 uur in dit programma

- Alumnus, start sept. 12, afgerond jan. 17, duaal

Zie 14.00 uur in dit programma

14.00 – 14.15 uur   Korte pauze panel (besloten) – inclusief telefonisch contact alumnus op vaste tijd

14.00 – 14.15 uur alumnus telefonisch bereikbaar

- alumnus, start sept. 12, afgerond jan. 17, duaal

Informatie behoort bij sessie 4 – Gesprek vertegenwoordiging werkveld en alumni

14.15 – 15.00 uur   Sessie 5 – Gesprek examencommissie en borging

- lid Academic Board
- directeur Kwaliteit en Innovatie, voorzitter centrale examencommissie
- voorzitter examencommissie domein techniek en IT
- examencommissie domein techniek en IT
- lid examencommissie domein techniek en IT

15.00 – 16.00 uur   Gesprek studenten – telefonisch bereikbaar op afgesproken tijden

15.00 – 15.15 uur student telefonisch bereikbaar

- student, start sept. 17, fase 2, duaal

15.15 – 15.30 uur student telefonisch bereikbaar

- student, start maart 16, afstudeerfase, duaal

15.30 – 15.45 uur student telefonisch bereikbaar

- student, start sept. 17, fase 2, duaal

15.45 – 16.00 uur student telefonisch bereikbaar

- student, start sept. 17, fase 2, dual

16.00 – 16.15 uur	Korte pauze panel (besloten)
16.15 – 16.30 uur	Pending issues
16.30 – 17.30 uur	Intern overleg panel (besloten)
17.30 – 17.45 uur	Terugkoppeling door panel naar management • directeur Governance, Compliance en Risk • directeur Kwaliteit en Innovatie en voorzitter centrale examencommissie • manager Hoger Onderwijs

Werkwijze opleidingsspecifieke audit

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Voorzitters en secretarissen van de in het cluster technische Bedrijfskunde hebben voorafgaand aan en tijdens de beoordelingstrajecten waarnemingen omtrent de verschillende opleidingen uitgewisseld. In de panels was bovendien sprake van een dakpansgewijze overlap van panelleden en een beperkt aantal voorzitters en secretarissen.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep.

Het oordeel van het auditpanel, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels opleidingsspecifieke audit

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgenomen in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2016'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is

gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien i) standaard 1 onvoldoende is, ii) ten minste zes standaarden 'voldoende' zijn en herstel van de tekortkomingen bij de 'onvoldoende' standaarden binnen twee jaar niet realistisch en haalbaar is of iii) minder dan zes standaarden 'voldoende' zijn.
- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'voldoende' indien ten minste zes standaarden 'voldoende' zijn; waaronder in elk geval standaard 1 en herstel van de tekortkomingen bij de 'onvoldoende' standaarden realistisch en haalbaar is binnen twee jaar.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' zijn en 5 standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' worden bevonden en 5 standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport Bachelor Technische Bedrijfskunde.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Onderwijsvisie Hogeschool NCOI.
- Visie op onderzoek hogeschool NCOI.
- Schematisch programma-overzicht.
- Beschrijving onderwijseenheden en toetsmatrijzen.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programma-onderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Tabel eindkwalificaties met relatie programma-onderdelen.
- Beschrijving eindkwalificaties (context en indicatoren).
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (en van portfolio's).
- Notulen en Jaarverslag examencommissie
- Notulen Werkveldcommissie en Curriculumcommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- NSE 2017 - 2018.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bekeken ¹⁰ :

Aantal	Variant
1	duaal
2	duaal
3	duaal
4	duaal
5	duaal
6	duaal
7	duaal
8	duaal
9	duaal
10	duaal
11	duaal
12	duaal
13	deeltijd
14	deeltijd
15	deeltijd

¹⁰ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de varianten weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	HBO Technische Bedrijfskunde Oost groep 2

Samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemd cluster zijn ingezet.

Naam	Rol	Expertise					
		Vakinhoud	Internationaal	Onderwijs en toetsing	Werkveld	visitatie-/ audit	Studentzaken
Dhr. ir. A.T. de Bruijn	Voorzitter			x	x	x	
Dhr. drs. H.C.J. Koning	Lid	x	x	x	x	x	
Dhr. ing. T.M.R. Tijink MSc.		x	x	x	x	x	
Dhr. R. Brandsma	Studentlid						x
Dhr. drs. B. Verstegen	Secretaris					x	

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
Dhr. ir. A.T. de Bruijn	De heer De Bruijn is partner bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
Dhr. drs. H.C.J. Koning	De heer Koning is opleidingsmanager Technische Bedrijfskunde aan Hogeschool Rotterdam en directeur bij Comes Solutions.
Dhr. ing. T.M.R. Tijink MSc.	De heer Tijink is teamleider en hoofddocent Technische Bedrijfskunde bij Saxion te Deventer en Enschede.
Dhr. R. Brandsma	De heer Brandsma volgt de hbo-bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde aan de Christelijke Hogeschool Windesheim.
Dhr. drs. B. Verstegen	De heer Verstegen is NVAO-getraind en -geregistreerd secretaris.

Op 3 april 2018 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde van de Hogeschool NCOI, onder het nummer 006583.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobéon.nl

I www.hobéon.nl